

Вінницький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет менеджменту та інформаційної безпеки

(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКИЙ
ЗАВОД «БУДМАШ»»»**

08-43.МКР.002.00.130 ТЧ

Виконав: студент 2 курсу,
групи МФКД-20м
спеціальності 073 – Менеджмент
Бесса Діана Лурдес де Жесус

Керівник: д.е.н., проф. каф. ФІМ
наук. ступінь, вч. звання

Джеджула В. В.

«10» _____ грудня _____ 2021 р.

Опонент: к.е.н., доцент каф. ЕПВМ
наук. ступінь, вч. звання

Нікіфорова Л. О.

«10» _____ грудня _____ 2021 р.

Допущено до захисту

Завідувач кафедри ФІМ

_____ д.е.н., проф. Зянько В. В.

(прізвище та ініціали)

« 15 » _____ грудня _____ 2021 р.

Вінниця ВНТУ – 2021 рік

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Рівень вищої освіти II-й (магістерський)
Галузь знань – Управління та адміністрування
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри ФІМ
д.е.н., професор Зянько В. В.

«28» серпня 2021 року

ЗАВДАННЯ **НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Бессі Діані Лурдес де Жесус

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Управління прибутком підприємств (на прикладі Приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «Будмаш»)

Керівник роботи Джеджула В'ячеслав Васильович, д.е.н., професор,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ВНТУ від «24» вересня 2021 року №277.

2. Строк подання студентом роботи: 15 грудня 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи: Загальні вимоги до фінансової звітності: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1: від 07.02.2013 № 73. Хринюк О. С. Прибуток як інструмент управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2018. №3. Кудренко Н.В., Маслюченко Д.І. Формування і розподіл прибутку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 982-985. <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/199.pdf>. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24–28. Маркіна І. А., Вороніна В. Л. Управління прибутком торговельних підприємств: [Монографія]. Полтава: Вид-во ПП «Астрая». 2018. 167 с. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Іванчик Т. В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Modern Economics*. 2019. №

14(2019). С. 81-86. Чернобровкіна С. В. Аналіз діяльності машинобудівної галузі України. *Modern Economics*. 2019. № 14(2019). С. 290-295. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-45](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-45). Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Бальзан М. В., Гуменюк В. С. Напрямки покращення рівня конкурентоспроможності підприємств машинобудівної промисловості України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. №5. Т. 1. С. 7-11. Офіційний сайт Державної служби статистики України, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр., наведена в додатках

4. Зміст текстової частини:

у першому розділі – дослідити економічний зміст прибутку як економічної категорії, узагальнити особливості управління прибутком підприємства, проаналізувати методичні підходи оцінювання управління прибутком підприємств;

у другому розділі – проаналізувати стан та перспективи розвитку підприємств машинобудування, надати загальну характеристику ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», проаналізувати показники фінансового-економічного стану та управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2018-2020 рр;

у третьому розділі – запропонувати пропозиції та рекомендації з покращення управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

5. Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: Систематизація існуючих підходів до визначення сутності прибутку. Чистий прибуток підприємств машинобудівної галузі України за 2015-2019 рр. Витрати на інновації підприємств машинобудування в 2020 р., млн грн. Абсолютні показники, які характеризують майновий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. Показники ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2020 рр. Фінансова стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2020 рр. Показники ділової активності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2020 рр. Склад, структура та динаміка зміни доходів на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. Склад, структура та динаміка зміни витрат ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. Фінансові результати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. Показники прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. Прогнозовані показники реалізації масляних радіаторів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». Розрахунок чистого приведенного доходу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Рисунки: Класифікація прибутку. Класифікація факторів, що впливають на прибуток. Складові системи управління прибутком. Аналіз стану управління прибутком. Класифікація показників рентабельності. Чистий прибуток(збиток) підприємств машинобудівної галузі за 2015-2019 рр., тис. грн. Рентабельність підприємств машинобудівної галузі за 2015-2019 рр., тис. грн. Динаміка джерел

фінансування майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.
Динаміка складу майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.
Удосконалена структура планово-фінансового відділу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».
Модель управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»
на основі енергозберігаючих заходів.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	д.е.н., завідувач кафедри ФІМ Зянько В. В.	03.10.2021 р.	29.11.2021 р.

7. Дата видачі завдання «28» серпня 2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
Формування та затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	червень-вересень	
Виконання теоретичної частини МКР. Перший рубіжний контроль виконання МКР (1-й розділ МКР)	ІІІ декада жовтня	
Виконання аналітичної частини МКР. Другий рубіжний контроль виконання МКР (2-й розділ МКР)	ІІ декада листопада	
Розробка рекомендацій та пропозицій. Третій рубіжний контроль виконання МКР (3-й розділ МКР)	І декада грудня	
Перевірка МКР на плагіат. Попередній захист МКР	ІІ декада грудня	
Рецензування МКР	ІІ декада грудня	
Захист МКР	ІІІ декада грудня (за графіком)	

Студент

_____ Бесса Діана Лурдес де Жесус
 (підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи

_____ В. В. Джеджула
 (підпис) (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

УДК 658.155

Бесса Д. Л. Управління прибутком підприємств (на прикладі Приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «Будмаш»). Магістерська кваліфікаційна робота зі спеціальності 073 – Менеджмент, освітня програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності. Вінниця: ВНТУ, 2021. 130 с. На укр. мові. Бібліогр.: 40 назв; рис.: 11; табл. 14.

У магістерській кваліфікаційній роботі запропоновано напрями підвищення фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». Наукові і практичні положення щодо шляхів підвищення фінансової стійкості можуть бути впроваджені на досліджуваному в роботі підприємстві та інших підприємствах машинобудування, що дозволить покращити фінансові результати господарської діяльності. У теоретичній частині роботи досліджено економічну суть поняття «прибуток», особливості управління прибутком, методики аналізу стану управління прибутком підприємств. В аналітичній частині роботи проаналізовано стан підприємств машинобудування, здійснено оцінювання фінансово-економічної діяльності та стан управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» у 2018-2020 рр.

У прикладній частині роботи сформовано пропозиції та рекомендації з покращення фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Ключові слова: прибуток, чистий прибуток, валовий прибуток, прибутковість

ABSTRACT

Bessa D. L. Management of enterprise profits (on the example of the Private Joint-Stock Company "Vinnytsia Plant" Budmash "). Master's qualification work in specialty 073 - Management, educational program - Management of financial and credit activities. Vinnitsa: VNTU, 2021. – 130 p. In Ukrainian language. Bibliographer: 40 titles; fig.: 11; tabl. 14.

In the master's qualification work the directions of increase of financial stability of PJSC "Vinnytsia plant" Budmash "are offered. Scientific and practical provisions on ways to increase financial stability can be implemented at the researched enterprise and other machine-building enterprises, which will improve the financial results of economic activity. In the theoretical part of the work the economic essence of the concept of "profit", features of profit management, methods of analysis of the state of profit management of enterprises are investigated. The analytical part of the work analyzes the state of machine-building enterprises, evaluates the financial and economic activities and the state of profit management of PJSC "Vinnytsia Plant" Budmash "in 2018-2020.

In the applied part of the work, proposals and recommendations for improving the financial condition of PJSC "Vinnytsia Plant" Budmash "are formed.

Keywords: profit, net profit, gross profit, profitability

ЗМІСТ

ВСТУП	8
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1 Економічна сутність прибутку підприємства	11
1.2 Сучасні методики аналізу стану управління прибутком підприємства	20
Висновок до розділу 1	31
2 АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»	32
2.1 Сучасний стан та перспективи розвитку машинобудівної галузі України	32
2.2 Загальна характеристика підприємства	37
2.3 Аналіз показників фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.	42
2.4 Оцінка стану управління прибутком підприємства	54
Висновок до розділу 2	65
3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»	67
3.1 Пропозиції щодо підвищення рівня прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»	67
3.2 Пропозиції щодо підвищення прибутку ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за рахунок енергозберігаючих заходів	78
Висновок до розділу 3	85
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	88
Додаток А (обов'язковий) Технічне завдання	92
Додаток Б (обов'язковий) Протокол перевірки навчальної (кваліфікаційної) роботи	96

ВСТУП

Актуальність теми магістерської кваліфікаційної роботи. Саме Прибуток є досить важливим показником, який узагальнює ефективність функціонування кожного суб'єкта господарювання, оскільки саме в прибутку акумулюються резерви всіх сторін діяльності підприємства.

Діяльність підприємств за умов ринкової економіки пов'язана з підвищенням стимулюючої ролі прибутку. Отримання прибутку сприяє вирішенню важливих першочергових завдань – росту обсягів виробництва з метою всебічного задоволення виробничих і особистих потреб, зниження рівня суспільно необхідних витрат виробництва і реалізації продукції, а також підвищення її якості.

Головним завданням кожного підприємця є опанування ефективними методами організації виробництва та реалізації продукції, за допомогою яких можна отримати найбільший прибуток. Тобто дослідження питань щодо підвищення прибутковості підприємств стає необхідним, що зумовлює актуальність теми бакалаврської дипломної роботи.

Дане питання неодноразово піднімалось у різних підручниках, посібниках, періодичних виданнях, монографіях такими вченими як Антонюк Р. Р., Журавльова Т. О., Огійчук М. Ф., Джеджула В. В., Спіфанова І. Ю., Зянько В. В., Кучер Л.Ю. , Мелень О. В., Холондач Ю. Ю., Гайбура Ю. А., Загнітко Л. А., Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С., Олійник Т.В., Тульчинська С. О., Ткаченко Т. П., Скоробогатий О. І.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є формування пропозицій з покращення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з управління прибутком.

Магістерська кваліфікаційна робота складається з трьох розділів.

Завданнями магістерської кваліфікаційної роботи є:

- систематизувати підходи до визначення економічної сутності поняття «прибуток»;
- дослідити основні методичні підходи до оцінювання стану управління прибутку;
- сформулювати методикку аналізу стану управління досліджуваного підприємства;
- проаналізувати стан підприємств машинобудівної галузі;
- надати загальну характеристику діяльності підприємства,
- здійснити аналіз основних показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.;
- проаналізувати стан управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- сформулювати пропозиції та рекомендації із покращення фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження методи оцінювання стану управління прибутком машинобудівного підприємства.

Об'єктом дослідження в магістерській кваліфікаційній роботі є процес управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Наукова новизна одержаних результатів:

- систематизовано підходи до визначення сутності прибутку, який визначено суму, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.
- запропоновано модель управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» на основі енергозберігаючих заходів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в роботі теоретичні висновки та практичні рекомендації доведені до рівня конкретних методик та пропозицій, що можуть бути використані для глибокого та розгорнутого дослідження ефективності діяльності підприємств. Наукові і практичні положення щодо покращення стану управління прибутком підприємства можуть бути впроваджені на підприємствах машинобудування.

Особистий внесок здобувача. Магістерська кваліфікаційна робота – самостійно виконана наукова праця, в якій сформовано пропозиції з покращення фінансового стану підприємств машинобудівної галузі на основі аналізу управління фінансовою стійкістю підприємства.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у магістерській роботі використано лише ті положення, які розроблено автором особисто.

Апробація результатів магістерської кваліфікаційної роботи. Тема роботи апробована на конференціях: XLIX Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки (м. Вінниця, 22 березня 2020 р.), Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених (м. Хмельницький, 16.11.2021), Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи 2022 (м. Вінниця, 01.11.2021-13.05.2022 р.).

Наукові публікації. За темою магістерської кваліфікаційної роботи опубліковано 3 наукові праці, в тому числі 3 тез доповідей [23; 29; 37].

Структура і зміст магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 130 сторінок, включаючи 14 таблиць, 11 рисунків, 4 додатки і список використаної літератури із 40 найменувань.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність прибутку підприємства

Усі підприємства незалежно від організаційно-правової форми функціонування в сучасних умовах зацікавлені в максимізації фінансових результатів та підвищенні рівня рентабельності, оскільки ефективне функціонування підприємств є умовою їх існування.

Сутність прибутку є предметом досліджень протягом багатьох років. Можна помітити різноманітність поглядів щодо тлумачення сутності даного поняття, узагальнене в таблиці 1.1. Ще А. Сміт розглядав прибуток, який на його думку є продукт праці, який привласнюється власником засобів виробництва [1]. Й. Шумпетер визначав прибуток як винагороду за нововведення, упровадження інновацій [2]. У працях вітчизняних вчених прибуток визначається переважно як частина доходу, що залишається на підприємстві після вирахування всіх витрат.

Отже, прибутком є сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва [10].

Прибуток є формою доходу підприємця, який вклав свій капітал для досягнення певного комерційного успіху, проте він характеризує лише ту частину доходу, яка «очищена» від затрат, понесених на здійснення цієї діяльності [11].

Головною метою управління прибутком є визначення шляхів найбільш ефективного його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості [12].

Прибуток як категорія ринкових відносин виконує такі функції [11]:

- 1) характеризує економічний ефект — кінцевий фінансовий результат;
- 2) стимулюючу функцію — він водночас є фінансовим результатом та основним елементом фінансових ресурсів підприємства;
- 3) прибуток — джерело формування бюджетів різних рівнів.

Таблиця 1.1 – Систематизація існуючих підходів до визначення сутності прибутку

Автор	Прибуток – це
Сміт А. [1]	продукт праці, який привласнюється власником засобів виробництва
Шумпетер Й. [2]	винагорода за нововведення, упровадження інновацій
Брігхем Є.Ф. [3]	одна з основних категорій товарного виробництва. Це передусім виробнича категорія, яка характеризує відносини, що складаються у процесі суспільного виробництва
П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4]	сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати
Гладка Л. І., Домащенко М. О., Ковальова М. В. [5]	та частина доходу, що залишається на підприємстві після вирахування всіх витрат, безпосередньо пов'язаних із виробництвом та реалізацією виробленої продукції
Хринюк О. С. [6]	основне джерело фінансування подальшого розвитку суб'єктів господарювання, впровадження інновацій, вдосконалення матеріально-технічної бази тощо
Осипова Т.В [7]	система економічних відносин між підприємцями і найманими працівниками щодо виробництва, розподілу та привласнення створеної додаткової вартості, яка відособлюється у вигляді надлишку над витратами вкладеного капіталу
Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. [8]	кінцевий результат діяльності підприємства, що характеризує абсолютну ефективність роботи
Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. [9]	та частина доданої вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва

На думку Коваленко Д. І. Бейгул В. І. для прибутку характерним є виконання таких функцій як [13]:

- оціночна – використання прибутку як показника, який характеризує ефективність господарської діяльності підприємства;
- стимулююча – формування за рахунок прибутку різноманітних фондів стимулювання;
- відтворювальна – використання прибутку як джерел розширеного відтворення основних та оборотних засобів підприємства;
- розподільча – функція прибутку забезпечує вибір підприємницької діяльності серед альтернативних варіантів.
- індикативна (інформаційна) – забезпечує підприємство інформацією, про оцінку його діяльності, а з іншої сторони – про наповненість ринку товаром, даючи тим самим економічний сигнал про необхідність збільшувати чи зменшувати обсяги виробництва.

Досить важливим є також систематизація видів прибутку, яка наведена на рис. 1.1.

З рис. 1.1 видно, що на сьогодні існують різні підходи до визначення видів прибутку. В першу чергу важливим є поділ прибутку залежно від видів діяльності на прибуток від операційної діяльності, прибуток від фінансової діяльності та прибуток від інвестиційної діяльності.

Прибуток від операційної діяльності характеризує величину прибутку від реалізації продукції й прибутку від інших операцій, що не відносяться до інвестиційної або фінансової діяльності.

Прибуток від інвестиційної діяльності характеризує підсумковий фінансовий результат від операцій з придбання і продажу - основних засобів, нематеріальних активів, інших необоротних активів, короткострокових фінансових інвестицій, які не є еквівалентами коштів.

Прибуток від фінансової діяльності відображає фінансовий результат операцій, які спричиняють зміни розміру й складу власного капіталу й позичок підприємства.

Рисунок 1.1 – Класифікація прибутку (систематизовано на основі [8-10, 14-15])

За характером оподаткування прибуток можна поділити на той, що оподатковується, та прибуток, який не підлягає оподаткуванню.

За складом елементів, що формують прибуток, розрізняють маржинальний, валовий (балансовий) і чистий прибуток підприємства.

Під маржинальним прибутком розуміють суму чистого доходу від операційної діяльності, зменшену на величину змінних витрат.

Валовий прибуток визначається як сума чистого доходу від операційної діяльності, зменшена на величину всіх операційних витрат (собівартості).

Чистий прибуток характеризує суму балансового (валового) прибутку, зменшеного на суму податкових платежів за його рахунок [14].

За ступенем використання виділяють нерозподілений і розподілений прибуток підприємства.

Нерозподілений прибуток – це частина чистого прибутку, яка залишається у розпорядженні підприємства після виплати доходів власникам у вигляді дивідендів, формування резервного капіталу, поповнення статутного капіталу та використання на інші потреби [9].

Розподілений прибуток характеризує частину сформованого прибутку, що на даний момент вже розподілена й не використана в процесі господарської діяльності [9].

Якщо прибуток характеризує абсолютний ефект від певного виду діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства або продукції, що виробляється [8]. Рентабельність надає уявлення про достатність прибутку відносно з іншими величинами, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Для розрахунку показника рентабельності прибуток співвідноситься з доходами, витратами, ресурсами, капіталом.

Фактори впливу на рівень прибутку можна класифікувати за різними ознаками, зокрема в розрізі внутрішніх та зовнішніх (рис. 1.2). Зовнішні фактори не залежать від діяльності підприємства, проте значно впливають на прибутковість. До них належать природні та транспортні умови, конкуренція на

ринку, інфраструктура ринку, державне регулювання цін та тарифів, податкових ставок, кон'юнктура та ємкість ринку, ціни на виробничі ресурси, рівень інфляції тощо.

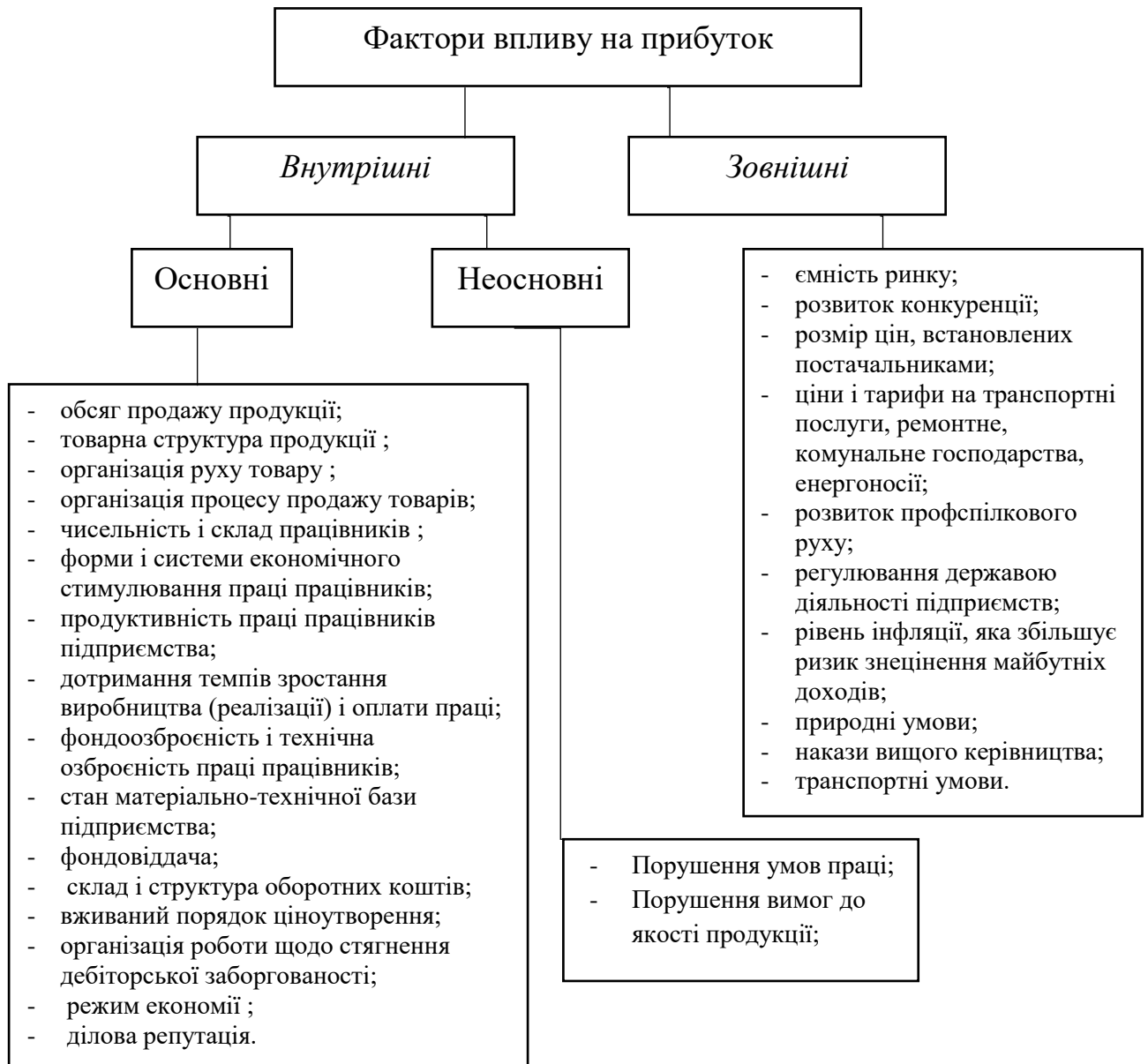

Рисунок 1.2 – Класифікація факторів, що впливають на прибуток (складено за даними [16-17])

Внутрішні фактори – це фактори, які прямо залежать від діяльності підприємства: обсяг діяльності виробництва, матеріально й організаційно-технічна оснащеність виробництва, ефективність цінової та асортиментної політики, рівень доходів та витрат, ефективність використання ресурсів, якість продукції, ділова репутація тощо.

Управління прибутковістю підприємства – це сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства з метою підвищення ефективності економічної діяльності підприємства, отримання стійкого фінансового стану та прибутку для подальшого функціонування [18].

Управління прибутковістю складається з управління прибутком та управління рентабельністю підприємства. Управління прибутком на думку [8; 19] є процесом розроблення і прийняття рішень з питань формування, розподілу і використання прибутку на підприємстві з метою забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному та перспективному періодах.

Управління прибутком з точки зору системного підходу – складна багаторівнева система, яка включає такі підсистеми: планування прибутку, аналіз прибутку, прогнозування прибутку, контролю за фактичними даними, кожна з яких має свої конкретні цілі і завдання [20].

Головною метою управління прибутком є визначення напрямів найефективнішого його формування та оптимального розподілу, що спрямовані на забезпечення розвитку діяльності підприємства та зростання його ринкової вартості [21].

До основних завдань управління прибутком відносять [22-23]:

- оцінювання прибутковості виробничої і комерційної діяльності підприємства;
- визначення підприємницького ризику;
- забезпечення максимізації розміру прибутку в межах можливостей ресурсного потенціалу підприємства та обмежень ринкової кон'юнктури;
- забезпечення оптимальної пропорційності між рівнем прибутку та допустимим рівнем ризику;
- забезпечення виплати високого рівня доходу власникам підприємства;
- забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів за рахунок прибутку відповідно до завдань розвитку підприємства в довгостроковому періоді;

- забезпечення постійного зростання ринкової вартості підприємства;
- виявлення резервів збільшення прибутку за рахунок виробничої діяльності, інвестиційних і фінансових операцій;
- зміцнення конкурентних позицій підприємства за рахунок підвищення ефективності розподілу і використання прибутку.

Процес управління прибутком розділяють на дві складові (рис. 1.3):

- процес формування прибутку;
- процес розподіл прибутку.

Рисунок 1.3 – Складові системи управління прибутком (систематизовано на основі [3; 6-10; 14-21])

Під формуванням прибутку розуміють його створення в процесі господарської діяльності підприємства [7]. Управляти формуванням прибутку передбачає управління обсягом реалізації продукції, забезпечуючи при цьому мінімальні витрати.

На формування прибутку як фінансового показника роботи підприємства, що відображається в офіційній звітності суб'єктів господарювання, впливає [7]:

- встановлений порядок визначення фінансових результатів діяльності;
- обчислення собівартості продукції (робіт, послуг);
- обчислення загальногосподарських витрат;
- визначення прибутків (збитків) від фінансових операцій та іншої діяльності.

Ефективне управління прибутком дозволить підприємству одержати бажаний рівень прибутковості.

Показник рентабельності показує, скільки копійок прибутку одержує підприємство при понесених витратах (вкладених активах, ресурсах) в його господарську діяльність в розмірі однієї гривні [12]. Аналіз прибутковості проводять шляхом розрахунку відносних показників, які визначаються як відношення прибутку до активів, ресурсів, капіталу чи витрат підприємства.

Рентабельність оцінюється системою показників, які характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість певних напрямів діяльності (виробничої, інвестиційної, фінансової, тощо), доцільність виробництва певних видів товарів, робіт, послуг. Показники рентабельності достатньо повно характеризують кінцеві результати господарювання, оскільки відображають співвідношення ефекту з вкладеним капіталом чи спожитими ресурсами [24].

Прибутковість розглядають не лише як ціль, проте й як головну умову ділової активності підприємства, її результат. Підприємство може отримувати прибуток лише за певного обсягу товарообігу, який передбачає відповідність пропозиції наявному попиту. В процесі формування стратегії підприємство завжди прагне до максимізації отриманого прибутку, оскільки це є базовою умовою рішення виробничих і соціальних задач.

Таким чином, під управлінням прибутковістю підприємства розуміють сукупність прийомів та методів цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства з метою підвищення ефективності

економічної діяльності підприємства, отримання стійкого фінансового стану та прибутку для подальшого функціонування. Управління прибутком складається з управління формуванням та управління розподілом прибутку підприємства.

1.2 Сучасні методики аналізу стану управління прибутком підприємства

Оцінювання стану управління прибутком передбачає аналізування прибутку та рентабельності підприємства. Різноманітність рішень, які можуть прийматись при визначенні прибутку, понесених поточних витрат, авансованій вартості для розрахунку рентабельності обумовлюють наявність значної кількості її показників. Сукупність показників рентабельності характеризує ефективність операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства та відповідає інтересам учасників економічного процесу. На рівень рентабельності може впливати значна кількість чинників, які характеризують різні аспекти діяльності підприємства.

Використання показників рентабельності забезпечує оцінювання результатів діяльності підприємства, окремих його структурних підрозділів, інвестиційній політиці, у ціноутворенні, для порівняльного аналізу споріднених підприємств, що виробляють таку саму продукцію, для вибору варіантів формування асортименту і структури продукції, аналізу раціональності виробництва продукції. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність (недостатність) прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на виробництво, реалізацію і взагалі на фінансово-господарську діяльність підприємства. При визначенні показника рентабельності прибуток співвідноситься з чинниками, що мають найзначніший вплив на його отримання. Одним із таких чинників є витрати. Адже від того, що і скільки ми вкладаємо, залежить величина прибутку, який нам надходить у ціні реалізації разом з компенсацією завданих витрат.

Інформаційною базою для аналізу прибутку та рентабельності підприємства є форми бухгалтерської звітності №1 «Баланс підприємства», №2

«Звіт про фінансові результати», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності», дані рахунків бухгалтерської звітності, бізнес-план, фінансовий план, матеріали ревізій, аудиторських перевірок тощо.

Особливість аналізу прибутку і рентабельності полягає в тому, що він включає в себе вивчення факторів, які зв'язані з виробництвом, де прибуток створюється, і з обігом, де він реалізується.

Основними завданнями аналізу є [25]:

- оцінка структури, виконання плану і динаміки з прибутку;
- оцінка впливу факторів на зміну прибутку;
- оцінка впливу факторів на зміну рентабельності;
- виявлення резервів зростання прибутку і рентабельності і розробка заходів для використання виявлених резервів.

Метою аналізу є визначення реальної величини чистого прибутку, стабільності основних елементів балансового прибутку, динаміки та можливості використання для прогнозу прибутку.

У процесі аналізу фінансових результатів на першому етапі необхідно оцінити їх рівень і динаміки; дослідити структуру прибутку звітного періоду (здійснити вертикальний аналіз); зміну окремих складових та їх вплив на суму прибутку, зміну темпів зростання прибутку в розрізі окремих складових частин (горизонтальний аналіз) тощо (рис. 1.4). У процесі аналітичного дослідження необхідно оцінити виконання плану за величиною прибутку, який у ринкових умовах має не директивний, а прогнозний характер на найближчу перспективу. Такий план враховує реальні можливості підприємства отримувати прибутки, а отже, є інструментом перспективного аналізу. Після оцінки динаміки фінансових результатів необхідно процеси аналіз їх структури. Але перед цим доцільно проаналізувати структуру доходів і витрат, понесених для отримання цих доходів, адже у ході їх порівняння й визначається фінансові результати.

На основі аналізу структури та динаміки доходів і витрат формується висновок щодо доцільності здійснення витрат порівняно з отриманими

доходами. Поряд з витратами аналізується також структура вирахувань з доходу (непрямі податки, знижки тощо).

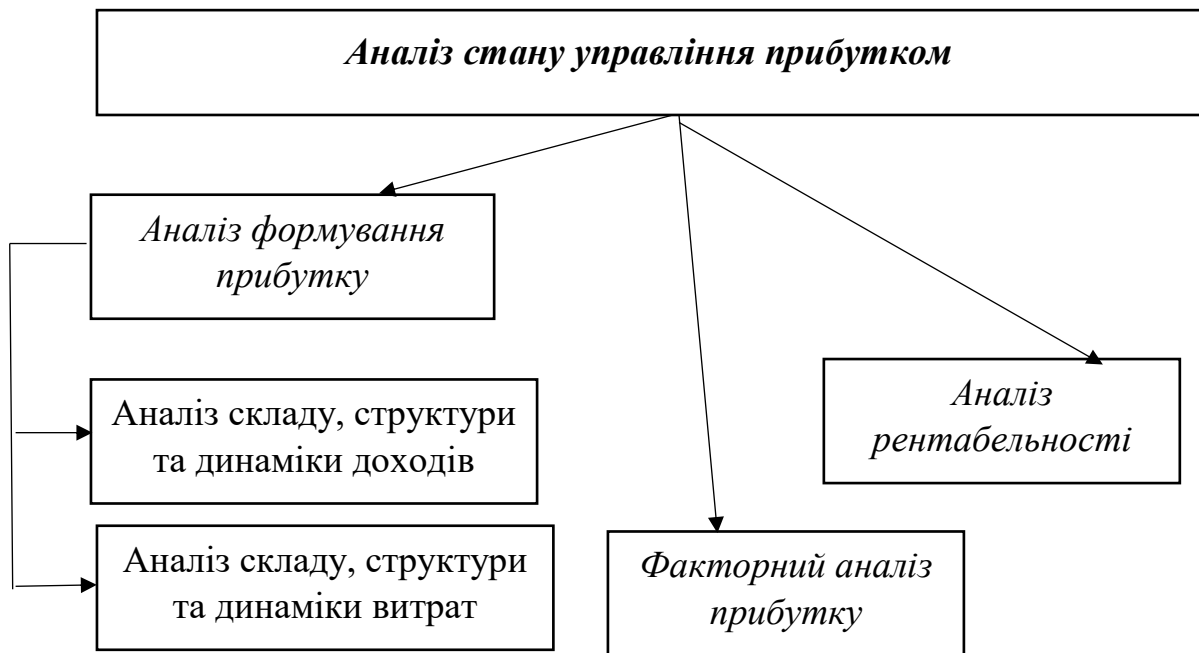

Рисунок 1.4 – Аналіз стану управління прибутком (узагальнено за даними [9-13, 22, 26-27])

В процесі подальшого аналізу конкретизуються причини зміни прибутку в результаті впливу певного чинника. Факторний аналіз – це методика комплексного системного вивчення і виміру дії факторів на величину результативних показників. Одним з прийомів проведення факторного аналізу є прийом елімінування. Елімінування – означає виключити дію всіх факторів на величину результативного показника, крім одного.

Як і кожен абсолютний показник розмір прибутку не завжди характеризує ефективність діяльності підприємства, тому аналіз прибутку доповнюють аналізом рентабельності. Показник рентабельності характеризує ефективність роботи підприємства в цілому, прибутковість різних напрямів діяльності, окупності витрат і проводить просторово-часове зіставлення.

Основні показники рентабельності можна об'єднати в наступні групи [26]:

- показники рентабельності капіталу (активів);

- показники рентабельності продукції;
- показники, розраховані на основі потоків наявних грошових коштів.

Довбня С.Б., Пендик О.Г. коефіцієнти рентабельності об'єднують у три групи за такими ознаками [27]:

- оцінка ефективності діяльності підприємства в цілому,
- оцінка ефективності за видами діяльності (в тому числі операційної, інвестиційної, фінансової),
- оцінка ефективності використання ресурсів.

Крім того, широкого розповсюдження набула класифікація показників рентабельності, наведена на рисунку 1.5.

Окремі автори виділяють такі класифікаційні ознаки показників рентабельності [22]:

- за критерієм часу (моментні, статистичні, динамічні);
- за критерієм витрат (активи, застосовані ресурси, споживані ресурси);
- за критерієм результату (загальний прибуток, оподаткований прибуток, чистий прибуток);
- за критерієм узагальнення (узагальнюючі, локальні, часткові);
- за критерієм інфляції.

Недоліком цієї класифікації є відсутність показників, що характеризують різні види діяльності підприємства: операційну, інвестиційну та фінансову, що є необхідним, оскільки в періоди нестабільності саме інвестиційна і фінансова діяльність можуть стати джерелом доходу.

На думку Лахтіонової Л. А. усі показники рентабельності можна поділити на чотири основні групи [28]:

- показники рентабельності щодо реалізації;
- показники рентабельності щодо активів;
- показники рентабельності щодо власного капіталу та зобов'язань;
- показники рентабельності витрат і продукції.

До першої групи автор відносить такі показники:

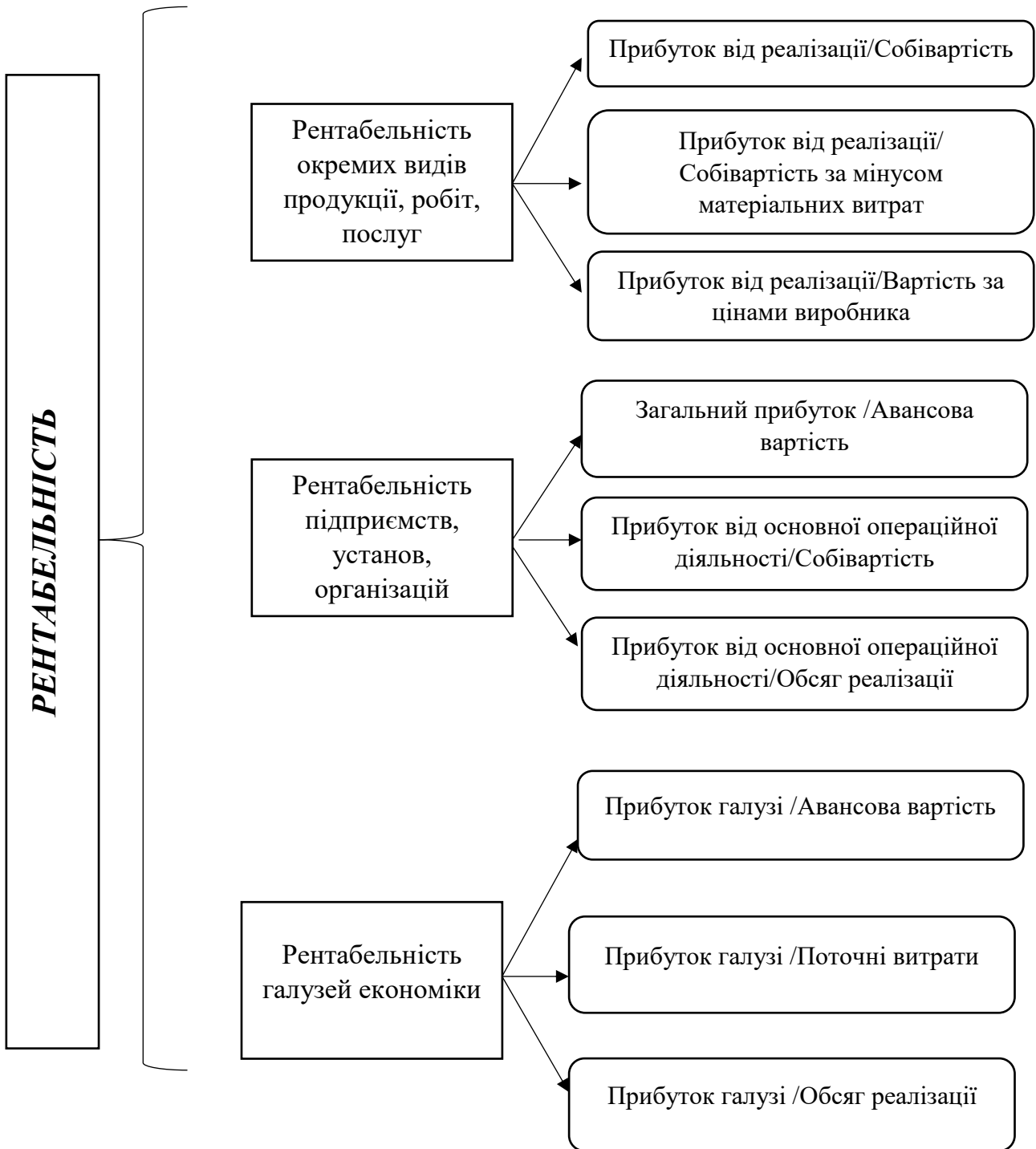

Рисунок 1.5 – Класифікація показників рентабельності (узагальнено за даними [9-13, 22, 27])

1. Рентабельність за валовим прибутком (маржинальним доходом) — являє собою відношення валового прибутку (маржинального доходу) до чистої виручки від реалізації (чистого доходу), показує, скільки гривень (копійок)

валового прибутку припадає на 1 грн чистої виручки, і розраховується за формулою [8; 22, 28]:

$$P_{\text{ВП}} = \frac{\text{ВП(МД)}}{\text{ЧД}} \times 100\%, \quad (1.1)$$

де ВП(МД) – валовий прибуток (маржинальний дохід); ЧД – чиста виручка від реалізації (чистий дохід).

2. Рентабельність за операційним прибутком – являє собою відношення суми операційного прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації, показує, скільки гривень (копійок) операційного прибутку припадає на 1 грн чистого доходу (виручки), і розраховується за формулою [8; 22, 28]:

$$P_{\text{ОП}} = \frac{\text{ОП}}{\text{ЧД}} \times 100\%, \quad (1.2)$$

де ОП – операційний прибуток.

3. Рентабельність за чистим прибутком — являє собою відношення суми чистого прибутку до чистого доходу (виручки) від реалізації і розраховується за формулою [8; 22, 28]:

$$P_{\text{ЧП}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЧД}} \times 100\%, \quad (1.3)$$

де ЧП – чистий прибуток.

За світовим досвідом норма рентабельності за чистим прибутком – 6-12 %.

Ці показники називають також показниками рентабельності реалізованої продукції за валовим, операційним і чистим прибутками. Тому цю групу показників можна назвати показниками рентабельності реалізованої продукції.

До показників другої групи відносять:

1. Рентабельність активів – відношення чистого прибутку до середньої величини активів підприємства; розраховується за формулою [8; 22, 28]:

$$P_A = \frac{\text{ЧП}}{A} \times 100\%, \quad (1.4)$$

де A – середньорічна вартість активів підприємства.

2. Термін окупності активів (інвестицій) – характеризує період, протягом якого будуть компенсовані чистим прибутком інвестовані в активи кошти, тобто за який термін окупляться всі активи підприємства, враховуючи досягнутий їх рівень рентабельності за аналізований період, і визначається як відношення 100 % до рентабельності активів, вираженої у відсотках за формулою [8; 22, 28]:

$$T_{\text{ок}A} = \frac{100\%}{P_A}. \quad (1.5)$$

3. Рентабельність необоротних активів – відношення чистого прибутку до середньої величини необоротних активів, що розраховується за формулою [8; 22, 28]:

$$P_{\text{НА}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{НА}} \times 100\%, \quad (1.6)$$

де НА – середньорічна вартість необоротних активів.

Характеризує величину чистого прибутку, що припадає на кожну гривню необоротних активів. Може розраховуватися у процентах. Зростання є позитивним результатом.

4. Термін окупності необоротних активів – відношення 100 % до рентабельності необоротних активів у процентах [8; 22, 28]:

$$T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{P_{\text{НА}}}, \quad (1.7)$$

5. Рентабельність оборотних активів – відношення чистого прибутку до середньої величини оборотних активів [8; 22, 28]:

$$P_{\text{ОА}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ОА}} \times 100\%, \quad (1.8)$$

де ОА – середньорічна вартість оборотних активів підприємства.

6. Термін окупності оборотних активів – відношення 100 % до рентабельності оборотних активів у відсотках [22]:

$$T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{P_{\text{ОА}}}, \quad (1.9)$$

7. Рентабельність виробничих фондів — відношення валового або чистого прибутку до середньої величини виробничих фондів (ВФ), розраховується за формулою [22]:

$$P_{\text{ВФ}} = \frac{\text{ВП(ЧП)}}{\text{ВФ}} \times 100\%, \quad (1.10)$$

де ВФ – виробничі фонди підприємства, до яких відносять основні засоби, незавершене виробництво, виробничі запаси.

Показниками третьої групи є:

1. Рентабельність власного капіталу – відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу [8; 22, 28]:

$$P_{\text{ВК}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ВК}} \times 100\%, \quad (1.11)$$

де ВК – середньорічна вартість власного капіталу.

2. Термін окупності власного капіталу – відношення 100 % до рентабельності власного капіталу, виражену у процентах.

$$T_{\text{окВК}} = \frac{100\%}{P_{\text{ВК}}}, \quad (1.12)$$

3. Рентабельність залученого капіталу як відношення чистого прибутку до середньої величини залученого капіталу [8; 22, 28]:

$$P_{\text{ЗК}} = \frac{\text{ЧП}}{\text{ЗК}} \times 100\%, \quad (1.13)$$

де ЗК – середньорічна вартість залученого капіталу.

4. Термін окупності залученого капіталу – відношення 100 % до рентабельності залученого капіталу, у процентах [8; 22, 28]:

$$T_{\text{окЗК}} = \frac{100\%}{P_{\text{ЗК}}}, \quad (1.14)$$

5. Рентабельність діяльності підприємства – відношення прибутку від звичайної діяльності до середньої величини власного та позикового капіталу або суми всіх активів (валюти балансу).

Показники четвертої групи – це:

1. Рентабельність операційних витрат – відношення прибутку від операційної діяльності до величини операційних витрат.

2. Рентабельність продукції за валовим прибутком – відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції. Характеризує прибутковість

(вигідність) виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг або продажу товарів.

3. Рентабельність витрат діяльності – відношення загального прибутку від звичайної діяльності до всіх витрат від звичайної діяльності. Характеризує витратну рентабельність, показує, скільки прибутку припадає на кожную гривню всіх понесених за звітний період витрат.

Низка авторів [8; 22, 28] показники рентабельності поділяють на:

- витратні – рентабельність продукції, рентабельність інвестиційних проектів, рентабельність окремих видів діяльності тощо;

- ресурсні – рентабельність активів (сукупного капіталу) підприємства, рентабельність чистих активів, рентабельність оборотних активів, рентабельність необоротних активів, рентабельність власного капіталу тощо;

- доходні – валова рентабельність реалізації, чиста рентабельність реалізації, операційна рентабельність реалізації.

Витратні показники характеризують дохідність витрат (виробничих, комерційних, інвестиційних тощо) і показують, скільки прибутку (ефекту) генерує підприємство на кожную гривню витрат. У загальній формі цієї групи в знаменнику завжди будуть витрати.

Валова рентабельність – показує скільки отримано валового прибутку з однієї гривні витрат на собівартість і розраховується за формулою [8; 22, 28]:

$$P_v = \frac{ВП}{С} \times 100\% , \quad (1.15)$$

де ВП – валовий прибуток, отриманий підприємством; С – собівартість реалізованої продукції.

Рентабельність операційної діяльності, яка показує скільки отримано прибутку від операційної діяльності з однієї гривні операційних витрат. Розраховується як відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат за формулою [8; 22, 28]:

$$P_{оп} = \frac{\text{ФРОД}}{C + АВ + ВЗ + IOB} \times 100\% \quad (1.16)$$

де АВ – адміністративні витрати, ВЗ – витрати на збут, IOB – інші операційні витрати.

Рентабельність звичайної діяльності, яка показує скільки отримано прибутку від звичайної діяльності з однієї гривні звичайних витрат. Цей показник розраховується як відношення фінансового результату від звичайної діяльності до витрат від звичайної діяльності [8; 22, 28]:

$$P_{зв} = \frac{\text{ФРЗДОп}}{C + АВ + ВЗ + IOB + \Phi B + IB + BK} \times 100\%, \quad (1.17)$$

де ФРЗДОп – фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування; ФВ – фінансові витрати; IB – інші витрати; BK – витрати від участі в капіталі.

Результати розрахунку ресурсних показників рентабельності характеризують ефективність використання підприємством ресурсів (активів) та показують величину прибутку, яка припадає на гривню ресурсів. У загальній формі ресурсного показника рентабельності в знаменнику завжди будуть показники балансу.

Дохідні показники характеризують ефективність комерційної діяльності та відображають, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні продажу. У загальній формі цієї групи в знаменнику завжди будуть доходи.

Таким чином, прибутковість досліджуваного підприємства будемо проводити в такій послідовності:

- проаналізуємо прибуток підприємства, його доходи та витрати;
- проаналізуємо показники рентабельності, використовуючи формули (1.1)-(1.17).

- проведемо факторний аналіз показника рентабельності.

Висновок до розділу 1

В даному розділі розглянуто теоретичні основи аналізу стану управління прибутком підприємства.

Визначення сутності поняття «прибуток» показало, що прибутком є сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Систематизовано види прибутку залежно від видів діяльності, за характером оподаткування, за складом елементів, що формують прибуток, за ступенем використання.

Узагальнено фактори впливу на рівень прибутку в розрізі внутрішніх та зовнішніх.

Систематизовано складові системи управління прибутком.

Аналіз підходів до оцінки стану управління прибутком показав, що аналіз прибутку доцільно здійснювати шляхом аналізу абсолютних показників прибутку (фінансові результати, доходи, витрати) та розрахунку відносних показників, які визначаються як відношення прибутку до активів, ресурсів, капіталу чи витрат підприємства. Крім того, в процесі оцінювання прибутковості діяльності досить важливо провести факторний аналіз прибутку.

Матеріали розділу висвітлені в [23; 29], зазначені в списку використаних джерел.

2 АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»

2.1 Сучасний стан та перспективи розвитку машинобудівної галузі України

Машинобудівна галузь України відіграє значну роль в підвищенні стійкості та рівня конкурентоспроможності економіки України, оскільки саме машинобудування забезпечує інші галузі промисловості основними засобами.

Машинобудівна галузь має тенденцію до зосередження у великих містах та є профільною галуззю практично в усіх містах, де мешкає понад 100 тисяч осіб [30]. В Україні свідчить 80% виробництва машинобудівної галузі зосереджено у в Харківській, Київській, Запорізькій, Дніпропетровській, Львівській. Одеській. Полтавській та Миколаївській областях, тоді як на інші області припадає лише близько 20% виробництва машинобудівної продукції держави [31].

Оскільки одним з найважливіших показників є обсяг отриманого прибутку, проаналізуємо чистий прибуток підприємств машинобудівної галузі за 2015-2019 рр. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Чистий прибуток підприємств машинобудівної галузі України за 2015-2019 рр. (сформовано на основі [32])

Рік	Чистий прибуток, тис. грн.	Підприємства, які одержали прибуток	Підприємства, які одержали збиток
2015	-15373950,7	74	26
2016	-732211,9	76,9	23,1
2017	6119736,2	77,4	22,6
2018	7505295,5	76,7	23,3
2019	19852119,3	75,3	24,7

З таблиці 2.1 видно, що протягом 2015-2019 рр. чистий прибуток підприємств машинобудування мав динаміку зростання: якщо в 2015 р. кінцевим фінансовим результатом підприємств машинобудування був збиток в розмірі 15373950,7 тис. грн, то в 2019 р. – прибуток в розмірі 19852119,3 тис. грн. При цьому співвідношення між підприємствами, які отримали прибуток та збиток, є відносно сталим. Разом з тим, частка підприємств, які отримали прибуток,

протягом 2016-2019 рр. мала незначну динаміку зменшення. В 2019р. відсоток підприємств, які отримали прибуток, склав 75,3%.

Чистий прибуток за окремими видами діяльності підприємств машинобудування мав нерівномірну динаміку зміни, як видно з рис. 2.1.

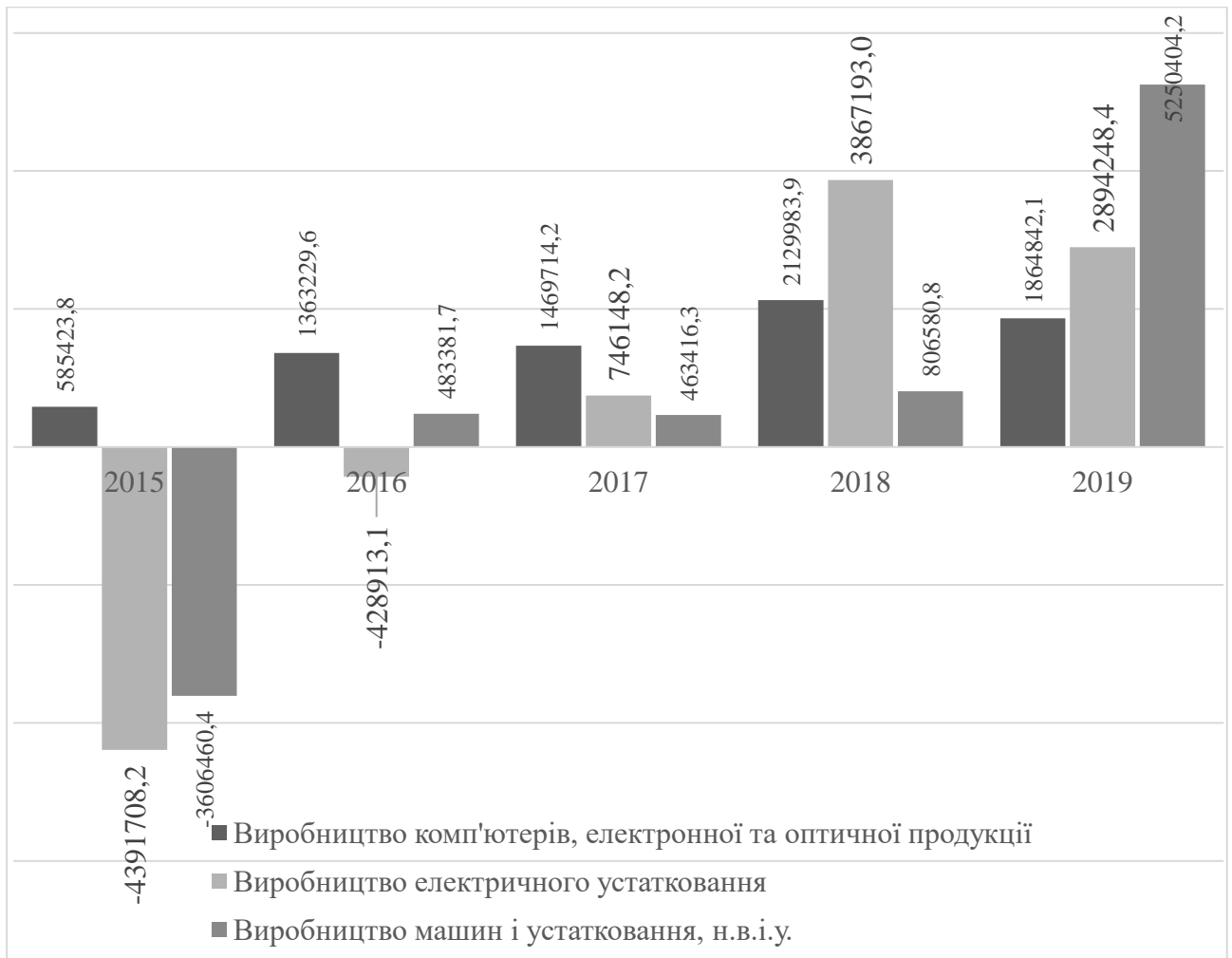

Рисунок 2.1 – Чистий прибуток(збиток) підприємств машинобудівної галузі за 2015-2019 рр., тис. грн (складено на основі [32])

Майже 10% у структурі чистого прибутку становлять підприємства з виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції, що основним чином забезпечується з виробництва комп'ютерів і периферійного устаткування та виробництва інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації; виробництва годинників [33].

Якщо аналізувати рівень рентабельності підприємств машинобудування (рис. 2.2), то можна помітити, що рентабельність підприємств машинобудівної галузі мала хвилеподібну динаміку: з 2015 р. по 2017 р. спостерігається зростання рентабельності підприємств, а протягом 2017-2019рр. – скорочення.

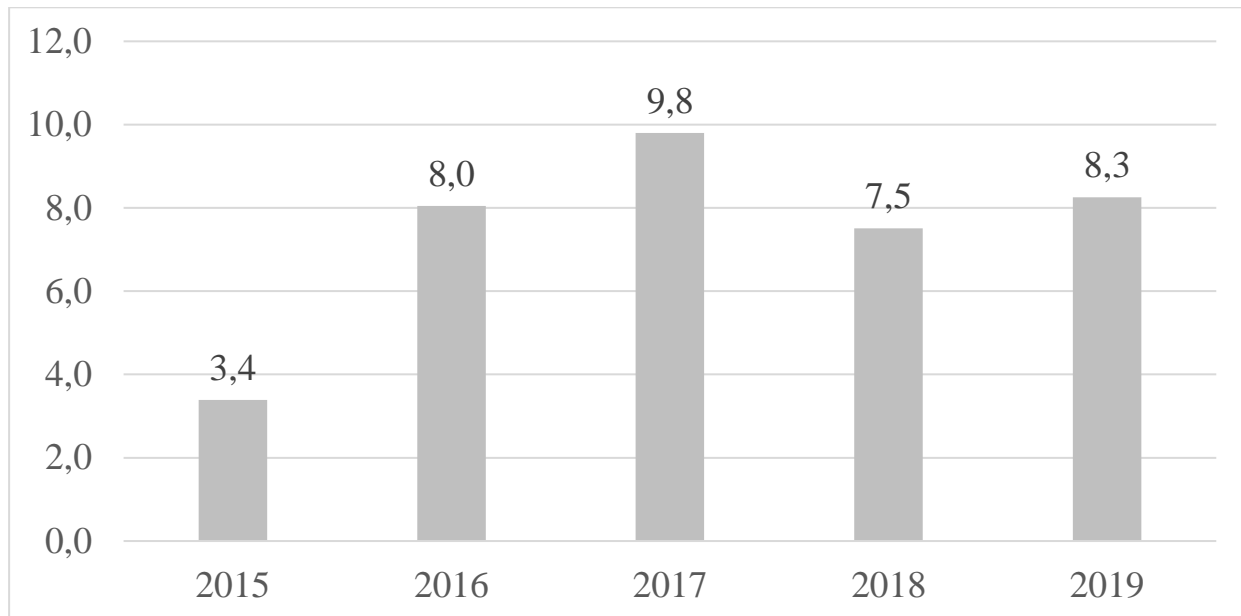

Рисунок 2.2 – Рентабельність підприємств машинобудівної галузі за 2015-2019 рр., тис. грн (складено на основі [32])

В таблиці 2.2 наведено витрати на інновації підприємств машинобудівної галузі за 2020 р., з якої видно, що найбільші витрати на інновації здійснювались за таким видом економічної діяльності як виробництво машин і устаткування (1358,5 млн грн), з них 577,3 млн грн – НДП, виконані власними силами.

За іншими видами економічної діяльності витрати на інновації були суттєво нижчими.

Отже, підприємства машинобудування мають низький рівень впровадження інновацій. Інноваційна діяльність вітчизняних підприємств фінансується в першу чергу за рахунок власного капіталу, що зумовлено високою вартістю банківських кредитів, відсутністю доступу до державного фінансування, низькою часткою коштів інвесторів [34].

Таблиця 2.2 – Витрати на інновації підприємств машинобудування в 2020 р., млн грн (складено на основі [32])

Вид економічної діяльності	Витрати на інновації	НДР, виконані власними силами	НДР, виконані іншими підприємствами	інші витрати на інновації (за виключенням НДР)
Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	289,2	37,2	51,4	69,3
Виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	349,4	116,0	13,1	63,0
Виробництво електричного устаткування	525,5	321,6	12,1	36,5
Виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	1358,5	577,3	10,2	56,7
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів	278,4	115,8	1,2	58,0
Виробництво інших транспортних засобів	341,0	147,8	110,0	24,4

Таким чином, діяльність підприємств машинобудування потребує покращення. В першу чергу необхідним є збільшення кількості кваліфікованих та досвідчених спеціалістів. Важливим чинником є сприяння розвитку професій, пов'язаних з машинобудуванням. Удосконалення університетської освіти та технічно-професійної підготовки сприятиме підвищенню якості та рівня навичок, знань та компетенцій працівників, для задоволення потреб для розвитку машинобудівних підприємств.

Важливим чинником також є активізація інноваційної діяльності підприємств машинобудування, Це зумовлене також і тим, що машинобудування виробляє продукцію, яка є основними засобами для інших підприємств. Тому застаріла продукція спричинить низьку якість продукції й інших підприємств.

До основних факторів, які негативно впливають на стан машинобудівної галузі можна віднести [33-35]:

- застаріле матеріально-технічне забезпечення, зношеність основних засобів, витратомісткість продукції;

- нестійкий фінансовий стан машинобудівних підприємств, нестача власних фінансових ресурсів для забезпечення розвитку виробництва та впровадження інновацій;
- недостатній обсяг інвестицій;
- низький рівень інноваційної активності машинобудівних підприємств;
- висока імпортозалежність національного ринку продукції машинобудування;
- низький рівень конкурентоспроможності продукції;
- нестабільний фінансово-економічний стан в країні, інфляційні процеси, підвищення цін на ресурси;
- відсутність державної підтримки та ефективних програм розвитку галузі, що передбачають чітко визначені джерела фінансування;
- нерозвиненість інфраструктури та ринків збуту, недосконалість нормативно-правової бази стимулювання та регулювання виробництва високотехнологічної продукції;
- значна втрата виробничих потужностей внаслідок проведення АТО, проблеми з російським ринком збуту.

Таким чином, підприємствам машинобудівної галузі України варто вжити заходів щодо оновлення основних засобів, активізації інноваційної діяльності, покращувати фінансову стійкість. Основними напрямками підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудівної галузі України може стати удосконалення умов середовища функціонування підприємств, підвищення рівня конкурентоспроможності машинобудівної промисловості на зовнішніх ринках та сприяння інтеграції українських виробників до міжнародних ланцюгів створення вартості.

2.2 Загальна характеристика підприємства

Приватне акціонерне товариство «Вінницький завод «Будмаш» (скорочена назва – ПрАТ ВЗ «Будмаш») утворене у 1967 році, як підсобне підприємство для будівництва та ремонту будівельних і шляхових машин та виготовлення металевих конструкцій. Згідно з рішенням Української державної корпорації «Укрбуд» від 30.12.1993 р. № 481, підприємство перетворилося на відкрите акціонерне товариство «Вінницький завод «Будмаш».

Товариство засноване в процесі приватизації державного майна згідно наказу Фонду Державного майна України. Відповідно до акту оцінки вартості цілісного майнового комплексу, статутний капітал визначено в сумі 294000 тис.грн. та розподілено на 117000 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. кожна. 24.10.2017р за наслідками прийнятого рішення Загальними зборами підприємство змінило організаційно-правову форму на ПрАТ «Вінницький Завод «Будмаш».

ПрАТ ВЗ «Будмаш» знаходиться за адресою: Україна, 21007, м. Вінниця, вул. Гонти, 30. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» створене з метою одержання прибутку від господарської діяльності для задоволення інтересів акціонерів і членів трудового колективу.

Предметом діяльності Товариства є [36]:

- розробка проектно - кошторисної та конструкторської документації, розробка технологічних та конструкторських рішень у різних галузях;
- обслуговування будівництва, експлуатація та ремонт житлово-побутових, соціально-культурних, промислових та агропромислових об'єктів машинами, будівельними механізмами, тощо;
- виготовлення та реалізація виробів з металу, пластмас;
- капітальний, поточний і заявочний ремонт, технічне обслуговування та діагностика і експертна оцінка технічного стану техніки, вантажних та легкових автомобілів, агрегатів, вузлів, пристроїв, електромеханічного обладнання, будівельної, обчислювальної, побутової та іншої техніки;
- виготовлення та реставрація пристроїв, причіпного та навісного обладнання до технічних засобів, запасних частин, вузлів, інших пристроїв, що

належать підприємствам, організаціям, населенню, розробка і виготовлення обладнання для технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів та товарів широкого вжитку;

- ремонт побутової техніки, в тому числі перемотування електродвигунів;
- застосування прогресивних форм і методів організації виробництва та впровадження досягнень науково-технічного прогресу;

- виготовлення та реалізація товарів народного споживання та інше;
- організація підготовки виробництва, здійснення технічного переозброєння діючих та створення нових потужностей, проведення будівельно-монтажних, ремонтних та реставраційних робіт в промисловості та житлі;

- вивчення кон'юнктури товарних ринків, потреб юридичних та фізичних осіб в товарах широкого вжитку, іншої продукції та послугах та, при можливості, їх виготовлення та реалізація;

- реалізація продукції та товарів через торговельну мережу, товарні біржі, посередників та інших споживачів;

- надання транспортних послуг суб'єктам підприємницької діяльності, юридичним та фізичним особам для перевезення вантажів;

- забезпечення поставок вузлів, деталей, агрегатів і т.д. замовникам;

- проведення всіх форм рекламних заходів, організація виставок, аукціонів, випуск та реалізація буклетів, плакатів брошур, учбово - наукових посібників та іншої друкованої продукції, тощо;

- купівля та реалізація на внутрішньому та зовнішньому ринках запчастин, продукції, товарів комплектуючих, напівфабрикатів та технологій, а також автотранспортних засобів;

- ведення торговельно-закупівельної діяльності, виробництво, придбання, переробка та реалізація сировини та матеріалів, в т.ч. промислової та сільськогосподарської продукції;

- організація мережі оптової та роздрібною торгівлі, будівництво та організація магазинів, кіосків, виїзної торгівлі та інших об'єктів обслуговування населення;

- створення автозаправних станцій, автостоянок, кемпінгів та їх експлуатація;

- збирання, заготівля, купівля та реалізація брухту та відходів кольорових та чорних металів;

- організація навчання кадрів, в тому числі обслуговуючого персоналу, участь і проведення нарад, конференцій, семінарів, стажування на підприємствах, організаціях України та за її межами;

- інші види діяльності, не заборонені законодавством України.

Товариство самостійно планує свою діяльність та визначає перспективу розвитку, виходячи з попиту на послуги, на вироблену продукцію, роботи та необхідність забезпечення виробничого та соціального розвитку Товариства, а також підвищення доходів власників іменних цінних паперів акціонерного товариства, для чого складає договори, угоди, контракти укладені із споживачами, покупцями продукції, послуг, робіт та постачальниками матеріально - технічних ресурсів та товарів.

Підприємство виготовляє таку продукцію, як:

- установка вакуумного водопониження УВВ-3А-6, яка використовується для зниження рівня ґрунтових вод з продуктивністю 6,2 л/с;

- розчинонасос, що використовується для нанесення готового розчину на поверхню стін з продуктивністю 2-4 куб.м/год;

- нестандартне обладнання: ворота, ящики, металеві двері, віконні рами, решітки, металеві будки та інші вироби з металу по бажанню замовника і згідно з можливістю;

- запасні частини до сільськогосподарських машин: зірочки, леміші, вали, осі та інші деталі до сільськогосподарських машин;

- металеві форми.

Конкурентами ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до сільськогосподарських машин.

Основними замовниками продукції товариства є: ПАТ «Південспецатоменергомонтаж», ПрАТ «Хмельницьке шляхово-

будівельне управління», ТОВ «Хмельницькзалізобетон», ТДВ «Бетонекс», ТОВ «Житомирзалізобетон», ТОВ «Демидівський граніт».

Сировину для виробництва використовується вітчизняного виробника, основі постачальники сировини: Вінницька філія ТОВ «Метал холдінг трейд», ТОВ «АВ метал груп», ТОВ «Метінвест», ТОВ «Метал холдінг», ПАТ Житомирська філія «УГМК», ТОВ «Ліапазон експрес», ТОВ «Металобазис комекс», ТОВ «ВІКАНТ».

Конкурентами є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до с/г машин, як правило «Агромаші». Підприємство постійно вивчає ринок, аналізує його. І опираючись на позицію маркетингової діяльності підприємство розглядає ринок як сукупність реальних потенційних покупців товару.

Підприємство застосовує диференційований маркетинг. Це означає, що підприємство представлене на кількох сегментах ринку і для кожного з них розробляє специфічний комплекс маркетингу (наприклад : виготовляючи товари будівельного призначення та виготовляючи вироби для переробних підприємств і приватних замовників). Зрозуміло, що така стратегія орієнтується на специфічні потреби окремих груп споживачів.

Відповідно до того, що підприємство виготовляє дещо специфічну продукцію, організації виготовлення передують ретельне визначення попиту на внутрішньому і зовнішньому ринках. Опіраючись на те, що підприємство дотримується стратегії і тактики маркетингу, застосовується такий засадний принцип виробничо - господарської діяльності: спочатку дізнатися, який товар, з якими споживчими властивостями, за якими цінами, в якій кількості та де саме хоче придбати потенційний покупець, і лише тоді планувати і організувати його виробництво.

ПрАТ «ВЗ «Будмаш» є єдиним підприємством в Україні, яке випускає установки вакуумного водозниження УВВ-3А-6КМ, які використовуються при обслуговуванні нафтопроводу «Дружба», для відкачування великих обсягів води

з районів стихійного лиха, із затоплених котлованів, для пониження рівня ґрунтових вод при спорудженні будівельних об'єктів, для осушування болота.

Товариство здійснює володіння, користування і розпорядження своїм майном відповідно до цілей своєї діяльності.

Підприємство має таку структуру [36]:

- цех №1 - механічний;
- цех №2 - збірний;
- цех №3 - заготівельний;
- цех №4 – ремонтно-механічна дільниця;
- цех №5 – енергетична дільниця.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2020 р. склала 40 осіб, тоді як в 2019 р. середньооблікова чисельність штатних працівників складала 45 осіб, а в 2018 р. – 47 осіб. Фонд оплати праці в 2020 р. склав 2482 тис. грн., що на 499 тис. грн. менше порівняно із 2019 р. Зменшення фонду оплати праці пов'язане зі зменшенням обсягів виробництва та зменшенням кількості працюючих.

Істотними проблемами, які впливають на діяльність ПрАТ «ВЗ «Будмаш» є зростання податків, застаріла техніка, недостатність обігових коштів та велика конкуренція. Для ПрАТ «ВЗ «Будмаш» залишається необхідним реалізація залишків готової продукції, термінове вжиття заходів щодо погашення дебіторської заборгованості підприємства.

2.2 Аналіз показників фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.

Проведемо аналіз показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. З цією метою в першу чергу проаналізуємо абсолютні показники, які характеризують майновий стан підприємства, наведені в таблиці 2.3, отримані за даними додатку В.

Таблиця 2.3 – Абсолютні показники, які характеризують майновий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна значень 2020 р. порівняно з 2018 р.		Зміна значень 2020 р. порівняно з 2019 р.	
				Абсо- лютна	Темп при- росту,%	Абсо- лютна	Темп при- росту,%
Загальна вартість майна, тис. грн.	18645,00	17786,50	17135,50	-1509,50	-8,10	-651,00	-3,66
Власний капітал, тис. грн.	11779,00	12040,00	12190,50	411,50	3,49	150,50	1,25
Залучений капітал, тис. грн.	6866,00	5746,50	4945,00	-1921,00	-27,98	-801,50	-13,95
Оборотні активи, тис. грн.	1509,00	764,50	249,50	-1259,50	-83,47	-515,00	-67,36
Необоротні активи, тис. грн.	17136,00	17022,00	16886,00	-250,00	-1,46	-136,00	-0,80

З таблиці 2.3 видно, що на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» спостерігається негативна динаміка зменшення загальної вартості майна підприємства: в 2020 р. середньорічна вартість майна складала 17135,5 тис. грн., що на 3,66% менше порівняно із 2019 р. та на 8,1% менше порівняно із 2018 р.

Зменшення загальної вартості майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відбулось за рахунок зменшення залученого капіталу в 2020 р. порівняно із 2018 р. на 27,98% та на 13,95% - порівняно із 2019 р. З рисунка 2.3 видно, що частка власного капіталу суттєво перевищує частку залученого.

При цьому одночасно зросла величина власного капіталу, який в 2019 р. склав 12040 тис. грн., що на 2,22% більше порівняно із 2018 р. Разом з цим,

динаміка зростання власного капіталу є набагато нижчою порівняно із динамікою скорочення залученого капіталу.

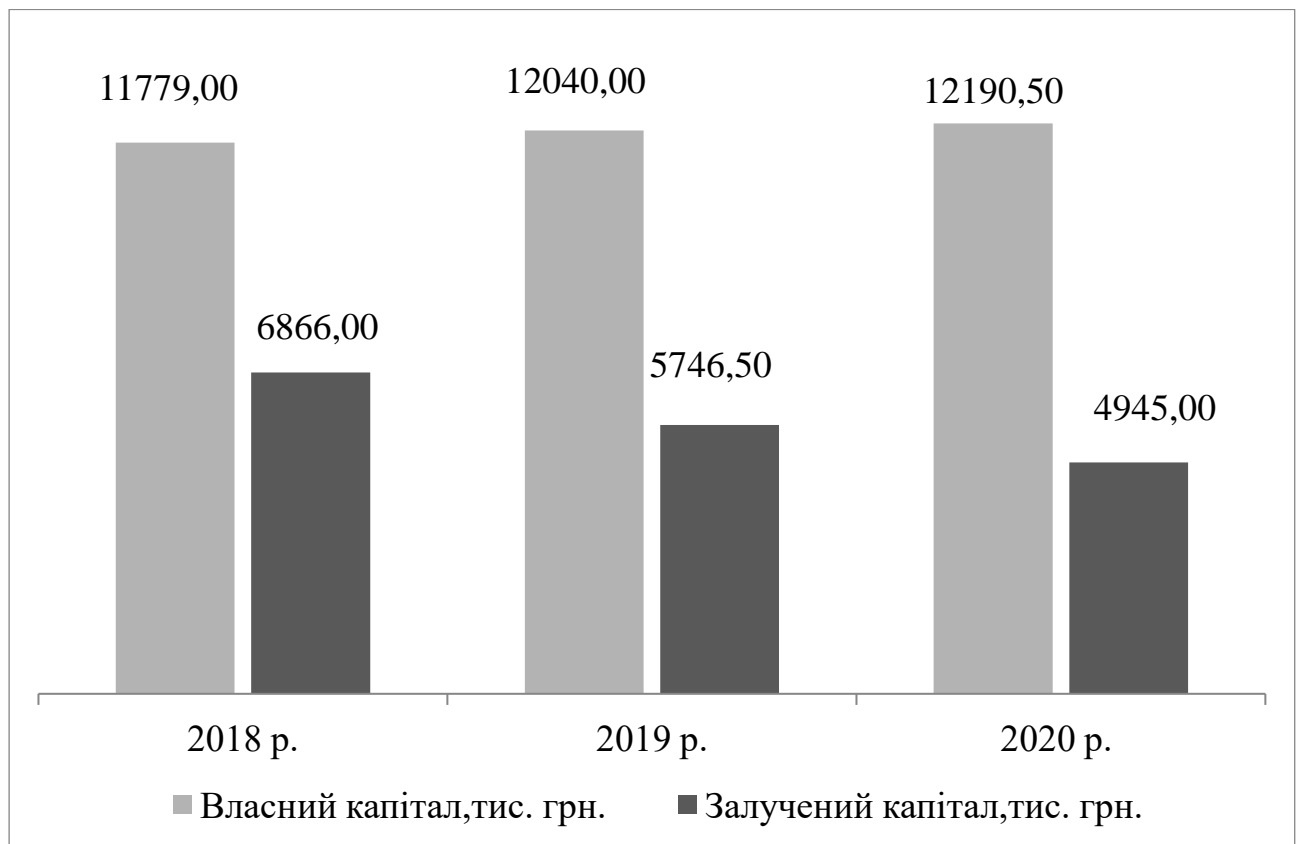

Рисунок 2.3 – Динаміка джерел фінансування майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр

Зменшення загальної вартості майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відбулось як в необоротній, так і в оборотній частинах, при цьому оборотні активи зменшувались швидшими темпами порівняно із необоротними. З рисунка 2.4 видно, що саме необоротні активи складають основну частину майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

В цілому оборотні активи в 2020 р. склали 249,5 тис. грн., що на 83,47% менше порівняно із 2018 р. та на 67,36% менше порівняно із 2019р. Зменшення необоротних активів в 2020 р. склало 1,46% порівняно з 2018 р. та на 0,8% – порівняно з 2019 р.

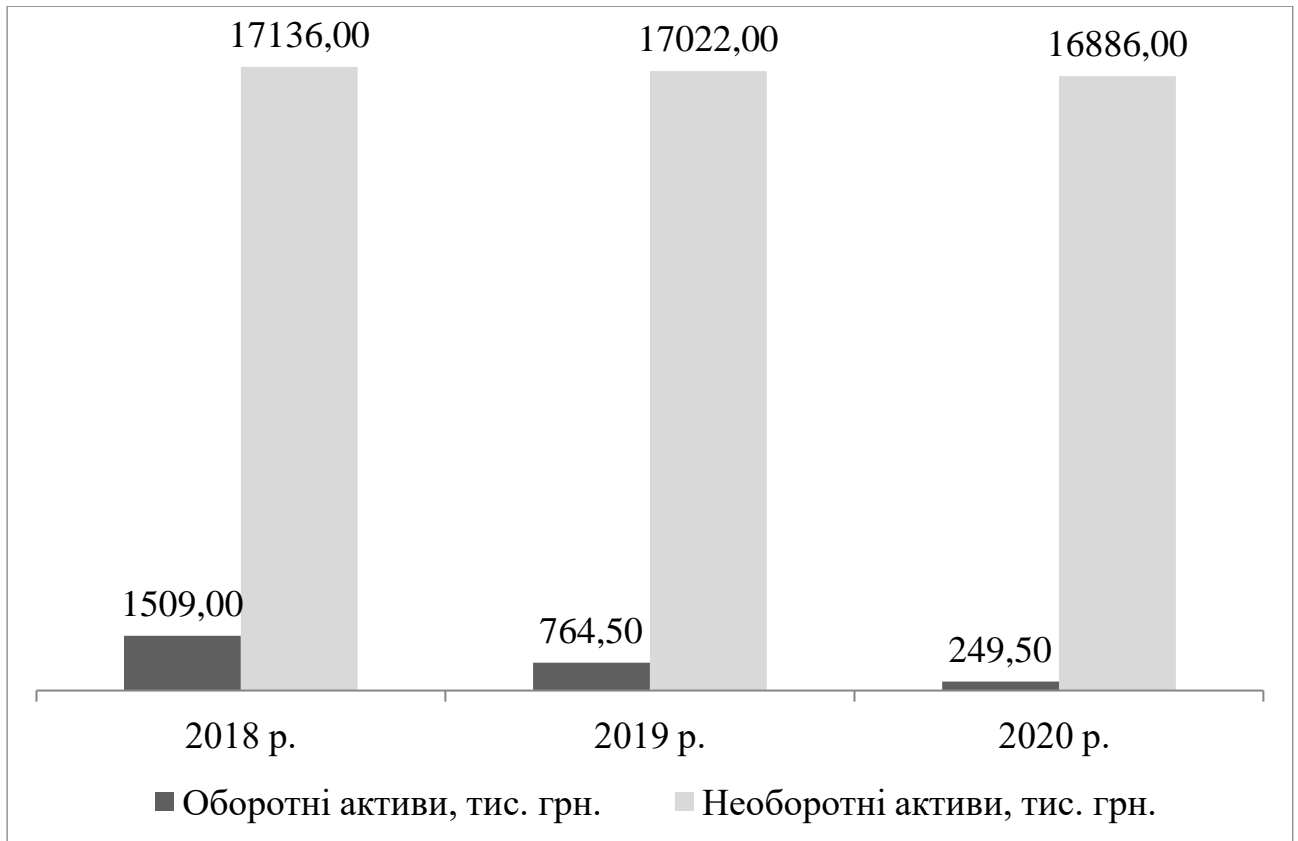

Рисунок 2.4 – Динаміка складу майна ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр

Отже, попередній аналіз показав погіршення майнового стану підприємства.

Проведемо аналіз ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

З цією метою розрахуємо коефіцієнт покриття, який характеризує частку поточних зобов'язань, яку може погасити ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за рахунок оборотних активів за формулою [8]:

$$K_{\text{п}} = \frac{\text{ОА}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.1)$$

де ОА – оборотні активи;

ПЗ – поточні зобов'язання.

$$2018 \text{ р.: } K_{\Pi} = \frac{1509}{6794} = 0,22;$$

$$2019 \text{ р.: } K_{\Pi} = \frac{764,5}{5667,5} = 0,13;$$

$$2020 \text{ р.: } K_{\Pi} = \frac{249,5}{4848,5} = 0,05.$$

Визначимо для ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» коефіцієнт швидкої ліквідності за формулою [8]:

$$K_{\text{ЛШВ}} = \frac{\text{ОА} - \text{З}}{\text{ПЗ}} \quad (2.2)$$

де З – величина запасів.

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{ЛШВ}} = \frac{1509 - 611}{6794} = 0,13;$$

$$2019 \text{ р.: } K_{\text{ЛШВ}} = \frac{764,5 - 427}{5667,5} = 0,06;$$

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{ЛШВ}} = \frac{249,5 - 233,5}{4848,5} = 0,004.$$

Розрахуємо показник абсолютної ліквідності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» [8]:

$$K_{\text{Лабс}} = \frac{\Gamma + \text{ПФІ}}{\text{ПЗ}}, \quad (2.3)$$

де Γ – грошові кошти та їх еквіваленти;

ПФІ – поточні фінансові інвестиції.

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{Лабс}} = \frac{29,5}{6794} = 0,004;$$

$$2019 \text{ р.: } K_{\text{Лабс}} = \frac{16}{5667,5} = 0,003;$$

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{Лабс}} = \frac{16}{4848,5} = 0,003.$$

Показниками, за якими оцінимо фінансову стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», є [8, 22, 28]:

- коефіцієнт автономії,
- коефіцієнт фінансової залежності,
- коефіцієнт фінансового ризику,
- коефіцієнт маневрування власного капіталу;
- коефіцієнт забезпеченості активів власним оборотним капіталом.

Розрахуємо коефіцієнт автономії ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою (2.4) [8]:

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{ВК}}{K}, \quad (2.4)$$

де ВК – власний капітал;

K – капітал підприємства.

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{авт}} = \frac{11779}{18645} = 0,63;$$

$$2019 \text{ р.: } K_{\text{авт}} = \frac{12040}{17786,5} = 0,68;$$

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{авт}} = \frac{12190,5}{17135,5} = 0,71.$$

Розрахуємо коефіцієнт концентрації залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [8]:

$$K_{\text{концЗК}} = \frac{ЗК}{К}, \quad (2.5)$$

де ЗК – залучений капітал.

$$2018 \text{ р.: } K_{\text{концЗК}} = \frac{6866}{18645} = 0,37;$$

$$2019 \text{ р.: } K_{\text{концЗК}} = \frac{5746,5}{17786,5} = 0,32;$$

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{концЗК}} = \frac{4945}{17786,5} = 0,29.$$

Оцінимо коефіцієнт фінансового ризику ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою (2.5) [8]:

$$K_{\text{фр}} = \frac{ЗК}{ВК}, \quad (2.6)$$

$$2018\text{р.: } K_{\text{фр}} = \frac{11779}{6866} = 0,58;$$

$$2019\text{р.: } K_{\text{фр}} = \frac{5746,5}{17786,5} = 0,48;$$

$$2020\text{р.: } K_{\text{фр}} = \frac{4945}{12190,5} = 0,41.$$

Визначимо коефіцієнт маневрування власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [8]:

$$K_{\text{манВК}} = \frac{ВК - НА}{ВК}, \quad (2.7)$$

де НА – середньорічна вартість необоротних активів підприємства.

$$2018\text{р.}: K_{\text{манВК}} = \frac{11779 - 17136}{11779} = -0,45;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{манВК}} = \frac{12040 - 17022}{12040} = -0,41;$$

$$2020\text{р.}: K_{\text{манВК}} = \frac{12190,5 - 17136}{12190,5} = -0,39.$$

Визначимо коефіцієнт забезпеченості активів власним оборотним капіталом ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за формулою [8]:

$$K_{\text{забАвок}} = \frac{\text{ВК} - \text{НА}}{\text{ОА}}, \quad (2.8)$$

$$2018\text{р.}: K_{\text{забАвок}} = \frac{11779 - 17136}{1509} = -3,55;$$

$$2019\text{р.}: K_{\text{забАвок}} = \frac{12040 - 17022}{764,5} = -6,52;$$

$$2020\text{р.}: K_{\text{забАвок}} = \frac{12190,5 - 16886}{249,5} = -18,82.$$

З таблиці 2.4 видно, що впродовж 2018-2020 рр. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є неліквідним та недостатньо фінансово стійким підприємством.

Зокрема коефіцієнт покриття, який має складати 1,5–2, на підприємстві в 2020р. становив лише 0,05, що на 76,83% менше порівняно із 2018 р. та на 61,85% менше порівняно із 2019 р.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який характеризує здатність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» погашати поточні зобов'язання за рахунок активів, що швидко реалізуються, в 2020 р. склав 0,004, що не лише є нижчим за мінімальне рекомендоване значення (0,6), проте й менше за значення показника 2018р. на 96,8% та на 92,9% менше порівняно із 2019 р.

Таблиця 2.4 – Показники ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2020 рр.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна значень 2020 р. порівняно з 2018 р.		Зміна значень 2020 р. порівняно з 2019 р.	
				Абсо- лютна	Темп при- росту,%	Абсо- лютна	Темп при- росту,%
Коефіцієнт покриття	0,22	0,13	0,05	-0,17	-76,83	-0,08	-61,85
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,13	0,06	0,004	-0,13	-96,80	-0,06	-92,90
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,004	0,003	0,003	-0,001	-24,00	0,00	-
Коефіцієнт автономії	0,63	0,68	0,71	0,08	12,61	0,03	5,10
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,37	0,32	0,29	-0,08	-21,63	-0,03	-10,68
Коефіцієнт фінансового ризику	0,58	0,48	0,41	-0,18	-30,41	-0,07	-15,01
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,45	-0,41	-0,39	0,07	-15,31	0,03	-6,91
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	-3,55	-6,52	-18,82	-15,27	430,13	-12,30	188,79

Аналогічну негативну динаміку має й коефіцієнт абсолютної ліквідності, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» який в 2019-2020 рр. склав 0,003, що на 24% менше порівняно із 2018 р.

Крім того, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є недостатньо фінансово стійким підприємством, оскільки, зважаючи на низький рівень залученого капіталу, підприємство не залежить від зовнішніх джерел капіталу, проте на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відсутній власний оборотний капітал. Коефіцієнт автономії ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2020 р. склав 0,71, що свідчить про те, що 71% усіх коштів, вкладених в діяльність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», є власними. Значення цього показника в

2020р. збільшилось на 12,61% порівняно із 2018 р. та на 5,1% – порівняно із 2019р.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу характеризує частку залученого капіталу підприємства в його загальній вартості та на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2020 р. склав 0,29, що на 21,63% менше порівняно із 2018р. та на 10,68% менше порівняно із 2019 р.

Зростання власного капіталу за скорочення залученого капіталу спричинило зростання значення коефіцієнта фінансового ризику. В 2018 р. на кожну гривню власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» залучало 0,58 грн. позикового капіталу, в 2019 р. – 0,48 грн., а в 2020 р. – 0,41 грн.

За показниками, які характеризують здатність підприємства фінансувати поточну діяльність, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є фінансово нестійким. В 2018-2020 рр. значення коефіцієнтів маневреності власного капіталу та забезпеченості власними оборотними засобами мали від'ємні значення, спричинені нестачею власного оборотного капіталу.

Зважаючи на це, проаналізуємо рівень фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за показниками, які характеризують забезпеченість запасів джерелами їх фінансування.

З таблиці 2.5 видно, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має низький рівень фінансової стійкості, який незначно покращився. В 2019р. на підприємстві спостерігався передкризовий фінансовий стан, оскільки запаси фінансувались за рахунок усіх джерел фінансування, тоді як в 2018р. та 2020р. – кризовий фінансовий стан.

На ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відсутній власний оборотний капітал, величина якого перевищує інші джерела формування запасів. Отже, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» варто вжити заходів щодо перегляду стану та наявності основних засобів, збільшувати величину власного капіталу.

Таким чином, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є неліквідним підприємством та недостатньо фінансово стійким.

Таблиця 2.5 – Фінансова стійкість ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2020 рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.
Запаси	611	427	233,5
Власний капітал	11779	12040	12190,5
Необоротні активи	17136	17022	16886
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	72	79	96,5
Короткострокові кредити та позики	5780,5	5462,5	3320
Наявність власних оборотних активів	-5357	-4982	-4695,5
Наявність власних та довгострокових зобов'язань та забезпечень	-5285	-4903	-4599
Наявність усіх джерел формування запасів	423,5	480,5	-1375,5
Надлишок (нестача) власних оборотних активів для формування запасів	-5968	-5409	-4929
Надлишок (нестача) власних оборотних активів та довгострокових джерел для формування запасів	-5896	-5330	-4832,5
Надлишок (нестача) джерел формування запасів	-187,5	53,5	-1609
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Передкризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан

Проаналізуємо рівень ділової активності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

За формулою (2.9) розрахуємо коефіцієнт оборотності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» [8]:

$$K_{oA} = \frac{ЧД}{A}, \quad (2.9)$$

де ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції.

$$2018\text{р.}: K_{oA} = \frac{8048}{18645} = 0,43 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.}: K_{oA} = \frac{7589}{17786,5} = 0,43 \text{ (оборотів);}$$

$$2020\text{р.}: K_{oA} = \frac{3661}{17135,5} = 0,21 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показує швидкість обороту власного капіталу підприємства і визначається за формулою [8]:

$$K_{oBK} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ВК}}. \quad (2.10)$$

$$2018\text{р.} : K_{oBK} = \frac{8048}{11779} = 0,68 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.} : K_{oBK} = \frac{7589}{12040} = 0,63 \text{ (оборотів);}$$

$$2020\text{р.} : K_{oBK} = \frac{3661}{12040} = 0,3 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показує швидкість обороту залученого капіталу підприємства і визначається за формулою [8]:

$$K_{o3K} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ЗК}}. \quad (2.11)$$

$$2018\text{р.} : K_{o3K} = \frac{8048}{6866} = 1,17 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.} : K_{\text{озк}} = \frac{7589}{5746,5} = 1,32 \text{ (оборотів);}$$

$$2020\text{р.} : K_{\text{озк}} = \frac{3661}{4945} = 0,74 \text{ (оборотів).}$$

Коефіцієнт оборотності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» визначається за формулою [8]:

$$K_{\text{оОА}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ОА}}. \quad (2.12)$$

$$2018\text{р.} : K_{\text{оОА}} = \frac{8048}{1509} = 5,33 \text{ (оборотів);}$$

$$2019\text{р.} : K_{\text{оОА}} = \frac{7589}{764,5} = 9,93 \text{ (оборотів);}$$

$$2020\text{р.} : K_{\text{оОА}} = \frac{3661}{249,5} = 14,67 \text{ (оборотів).}$$

З таблиці 2.6 видно, що в цілому ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має низький рівень ділової активності. Коефіцієнт оборотності активів в 2018-2019 рр. склав 0,43 обороти, а в 2020 р. зменшився до 0,21 обороту, тобто на 50,5% порівняно з 2018-2019 рр.

В 2020 р. власний капітал зробив 0,3 обороти, що на 56,05% менше порівняно із 2018 р. та на 52,35% менше порівняно із 2019 р. Зменшилась і оборотність залученого капіталу: якщо в 2018 р. залучений капітал зробив 1,17 обороти, то в 2019 р. – 1,32 обороти, а в 2020 р. – 0,74 обороти. Отже, зменшення оборотності залученого капіталу в 2020 р. склало 36,84% порівняно з 2018 р. та 43,94% порівняно з 2019 р. Коефіцієнт оборотності оборотних активів в 2020 р. склав 9,93 оборотів, що на 175,13% більше порівняно із 2018 р. та на 47,82% більше порівняно з 2019 р.

Таблиця 2.6 – Показники ділової активності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018–2020 рр

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміна значень 2020 р. порівняно з 2018 р.		Зміна значень 2020 р. порівняно з 2019 р.	
				Абсо- лютна	Темп при- росту,%	Абсо- лютна	Темп при- росту,%
Коефіцієнт оборотності активів	0,43	0,43	0,21	-0,22	-50,50	-0,22	-50,50
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	0,68	0,63	0,30	-0,38	-56,05	-0,33	-52,35
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	1,17	1,32	0,74	-0,43	-36,84	-0,58	-43,94
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,33	9,93	14,67	9,34	175,13	4,75	47,82

Таким чином, аналіз фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» показав, що підприємство є неліквідним, має незадовільний рівень фінансової стійкості та ділової активності. На підприємстві спостерігається зниження вартості майна за рахунок залучених коштів, відсутній власний оборотний капітал, здійснюється неефективне управління заборгованістю.

2.3 Оцінка стану управління прибутком підприємства

Проведемо аналіз стану управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020рр. Зважаючи на сформований методичний підхід в попередньому розділі, в першу чергу здійсимо аналіз доходів, витрат та фінансових результатів підприємства.

В таблиці 2.7 наведено аналіз складу, структури та динаміки доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр., з якої видно, що загальна величина доходів підприємства мала негативну динаміку зменшення.

Таблиця 2.7 – Склад, структура та динаміка зміни доходів на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020 р.	Зміна значень 2020р.	Зміна значень
----------	--------	--------	---------	-------------------------	---------------

							порівняно з 2018р.		2020р. порівняно з 2019р.	
	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %	Темп приросту, %	Пунктів структури, %	Темп приросту, %	Пунктів структури, %
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8048	99,35	7589	95,16	3661	54,60	-54,51	-44,74	-51,76	-40,56
Інші операційні доходи	47,00	0,58	336,00	4,21	3036	45,28	6359,57	44,70	803,57	41,07
Інші фінансові доходи	0,00	0,00	0,00	0,00	8,00	0,12	100	0,12	100	0,12
Інші доходи	6,00	0,07	50,00	0,63	0,00	0,00	-100,00	-0,07	-100	-0,63
Разом	8101	100,0	7975	100	6705	100,0	-17,23	0,00	-15,93	0,00

В 2020 р. загальна величина доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» склала 6705 тис. грн, що на 17,23% менше порівняно із 2018р. та на 15,93% менше порівняно з 2019 р. Найбільшу питому вагу в складі доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» склав чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). В 2020 р. чистий дохід від реалізації продукції склав 3661 тис. грн, що становило 54,60% усіх доходів, отриманих ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». В 2018р. частка чистого доходу в загальній величині доходів, отриманих ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» складала 99,35%, а в 2019р. –95,16%. Отже, чистий дохід ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» зменшився як в абсолютному вираженні (на 54,51% порівняно із 2018 р. та на 40,56% – порівняно із 2019р.), так і в структурі доходів

підприємства (питома вага чистого доходу в 2020 р. зменшилась на 44,74% порівняно з питомою вагою 2018р. та на 40,46% – порівняно із 2019р.).

Іншою складовою доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є інші операційні доходи, які мали динаміку зростання. В 2020 р. інші операційні доходи ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» склали 3036 тис. грн, що більш як в 63 рази більше порівняно із 2018р. та в 8 разів більше порівняно із 2019р. Зросла й питома вага цієї складової доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». Якщо в 2018р. питома вага доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в загальній величині доходів складала 0,58%, то в 2019р. – 4,21%, а в 2020 р. – 45,28%, тобто на 44,7% більше порівняно із 2018р. та на 41,07% більше порівняно із 2019 р.

В складі доходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2020р. також були інші фінансові доходи, проте їх частка в загальній величині доходів складала лише 0,12%. В 2018-2019 рр. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримувало також інші доходи, частка яких була досить низькою.

Таким чином, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» варто вжити заходів щодо зростання отримуваних доходів шляхом збільшення величини отриманого чистого доходу та інших операційних доходів.

Проаналізуємо витрати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. за даними таблиці 2.8. З таблиці 2.8 видно, що загальна величина витрат ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» мала динаміку до зменшення. В 2020 р. загальна величина витрат складала 6572 тис. грн, що на 15,59% менше порівняно із 2018 р. та на 14,84% менше – порівняно із 2019 р. Основну частину витрат в складі ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» складає собівартість реалізованої продукції. В 2020 р. собівартість реалізованої продукції складала 4069 тис. грн, що на 30,87% менше порівняно із 2018 р. та на 13,62% менше порівняно із 2019 р. Зменшилась і питома вага собівартості а загальній величині витрат ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Таблиця 2.8 – Склад, структура та динаміка зміни витрат ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.

Показник	2018р.		2019р.		2020 р.		Зміна значень 2020р. порівняно з 2018р.		Зміна значень 2020р. порівняно з 2019р.	
	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %	тис. грн.	Питома вага, %	Темп приросту, %	Пунктів структури, %	Темп приросту, %	Пунктів структури, %
Собівартість реалізованої продукції	5886,0	75,60	5829,0	75,53	4069,0	61,91	-30,87	-13,68	-30,19	-13,62
Адміністративні витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	1746,0	26,57	100	26,57	100	26,57
Витрати на збут	1900,0	24,40	1880,0	24,362	0,00	0,00	-100,00	-24,40	-100,00	-24,36
Інші операційні витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	649,00	9,88	100	9,88	100	9,88
Фінансові витрати	0,00	0,00	8,00	0,10	38,00	0,58	100	0,58	375,00	0,47
Інші витрати	0,00	0,00	0,00	0,00	70,00	1,07	100	1,07	100	1,07
Разом	7786,0	100,00	7717,0	100,00	6572,0	100,00	-15,59	0,00	-14,84	0,00

В 2020 р. питома вага собівартості складала 61,91% усіх витрат, що на 13,68% менше порівняно 2018 р. та на 13,62% менше порівняно із 2019 р. В 2020 р. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» мало також адміністративні витрати, які склали 26,57% усіх витрат. Інші операційні витрати в 2020 р. складають 649 тис. грн, що становить 9,88% усіх витрат.

В таблиці 2.9 наведено фінансові результати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», з якої видно, що за усіма видами діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримувало прибуток, проте він мав переважно динаміку зменшення.

Негативним явищем є те, що в 2020 р. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримало валовий збиток, тоді як в 2018-2019 рр. – валовий прибуток.

Валовий збиток підприємства в 2020р. склав 408 тис. грн., що на 118,87% менше порівняно із 2018р. та на 123,18% менше порівняно із 2018р.

Таблиця 2.9 – Фінансові результати ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	Зміна значень 2020р. порівняно з 2018р.		Зміна значень 2020р. порівняно з 2019р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Фінансовий результат від основної діяльності	2162	1760	-408	-2570,00	-118,87	-2168,00	-123,18
Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	47	336	2387	2340,00	4978,72	2051,00	610,42
Фінансовий результат від операційної діяльності	304	216	233	-71,00	-23,36	17,00	7,87
Фінансовий результат від фінансової діяльності	0	-8	-30	-30,00	-	-22,00	275,00
Фінансовий результат від іншої діяльності	6	50	-70	-76,00	-1266,67	-120,00	-240,00
Фінансовий результат до оподаткування	310	258	125	-185,00	-59,68	-133,00	-51,55
Фінансовий результат від господарської діяльності	310,00	212,00	89,00	-221,00	-71,29	-123,00	-58,02

Отримання валового збитку спричинене тим, що чистий дохід зменшувався швидшими темпами порівняно із собівартістю реалізованої продукції.

Разом з тим, на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» спостерігається зростання прибутку від іншої операційної діяльності. В 2020 р. прибуток від операційної зріс порівняно із 2018 р. більше як в 49 разів та більше як в 6 разів порівняно із 2019 р. і склав 2387 тис. грн.

Прибуток ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» від іншої операційної діяльності в 2020 р. склав 233 тис. грн, що на 23,36% менше порівняно із 2018 р., проте на 7,87% більше порівняно із 2019 р.

Фінансовим результатом від фінансової діяльності в 2019-2020рр. став збиток, який мав динаміку зростання: якщо в 2019р. ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» отримало збиток від фінансової діяльності в розмірі 8 тис. грн, то в 2020 р. – збиток в розмірі 30 тис. грн.

Протягом 2018-2020рр. динаміку зменшення мав і фінансовий результат від іншої діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»: якщо в 2018 р. підприємство отримало прибуток в розмірі 6 тис. грн., то в 2019 р. – в розмірі 50 тис. грн., а в 2020 р. – збиток в розмірі 70 тис. грн.

Чистий прибуток на ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» зменшився в 2020 р. на 71,29% порівняно із 2018 р., на 58,02% порівняно із 2019 р. та склав 89 тис. грн.

Наступним етапом аналізу стану управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є розрахунок показників, які характеризують прибутковість діяльності.

За формулою (1.3) розрахуємо рентабельність продажу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018 \text{ р. : } K_{\text{чп}} = \frac{310}{8048} \times 100\% = 3,85 (\%);$$

$$2019 \text{ р. : } K_{\text{чп}} = \frac{212}{7589} \times 100\% = 2,79 (\%);$$

$$2020 \text{ р. : } K_{\text{чп}} = \frac{89}{3661} \times 100\% = 2,43 (\%).$$

За формулою (1.4) розрахуємо коефіцієнт рентабельності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_A = \frac{310}{18645} \times 100\% = 1,66 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_A = \frac{212}{17786,5} \times 100\% = 1,19 (\%);$$

$$2020\text{р.} : P_A = \frac{89}{17135,5} \times 100\% = 0,52 (\%).$$

За формулою (1.5) розрахуємо коефіцієнт термін окупності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окА}} = \frac{100\%}{1,66\%} = 60,15 (\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окА}} = \frac{100\%}{1,19\%} = 83,9 (\text{років});$$

$$2020\text{р.} : T_{\text{окА}} = \frac{100\%}{0,52\%} = 192,53 (\text{років}).$$

За формулою (1.6) розрахуємо коефіцієнт рентабельності необоротних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{НА}} = \frac{310}{17136} \times 100\% = 1,81 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{НА}} = \frac{212}{17022} \times 100\% = 1,25 (\%);$$

$$2020\text{р.} : P_{\text{НА}} = \frac{89}{16886} \times 100\% = 0,53 (\%).$$

За формулою (1.7) розрахуємо період окупності необоротних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{1,81\%} = 55,28(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{1,25\%} = 80,29(\text{років}).$$

$$2020\text{р.} : T_{\text{окНА}} = \frac{100\%}{0,53\%} = 189,73(\text{років}).$$

За формулою (1.8) розрахуємо коефіцієнт рентабельності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{ОА}} = \frac{310}{1509} \times 100\% = 20,54(\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{ОА}} = \frac{212}{764,5} \times 100\% = 27,73(\%);$$

$$2020\text{р.} : P_{\text{ОА}} = \frac{89}{249,5} \times 100\% = 35,67(\%).$$

За формулою (1.9) розрахуємо період окупності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{20,54\%} = 4,87(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{27,73\%} = 3,61(\text{років});$$

$$2020\text{р.} : T_{\text{окОА}} = \frac{100\%}{35,67\%} = 2,8(\text{років}).$$

За формулою (1.11) розрахуємо рентабельність власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{БК}} = \frac{310}{11779} \times 100\% = 2,63 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{БК}} = \frac{212}{12040} \times 100\% = 1,76 (\%);$$

$$2020\text{р.} : P_{\text{БК}} = \frac{89}{12190,5} \times 100\% = 0,73 (\%).$$

За формулою (1.12) розрахуємо період окупності власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : T_{\text{окБК}} = \frac{100\%}{2,63\%} = 38(\text{років});$$

$$2019\text{р.} : T_{\text{окБК}} = \frac{100\%}{1,76\%} = 56,79 (\text{років});$$

$$2020\text{р.} : T_{\text{окБК}} = \frac{100\%}{0,73\%} = 136,97 (\text{років}).$$

За формулою (1.13) розрахуємо рентабельність залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018\text{р.} : P_{\text{ЗК}} = \frac{310}{6866} \times 100\% = 4,52 (\%);$$

$$2019\text{р.} : P_{\text{ЗК}} = \frac{212}{5746,5} \times 100\% = 3,69 (\%);$$

$$2020\text{р.} : P_{\text{ЗК}} = \frac{89}{4945} \times 100\% = 1,8 (\%).$$

За формулою (1.14) розрахуємо період окупності залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»:

$$2018 \text{ р. : } T_{\text{окЗК}} = \frac{100\%}{4,52\%} = 22,15(\text{років});$$

$$2019 \text{ р. : } T_{\text{окЗК}} = \frac{100\%}{3,69\%} = 27,11 (\text{років});$$

$$2020 \text{ р. : } T_{\text{окЗК}} = \frac{100\%}{1,8\%} = 55,56 (\text{років}).$$

Зведемо усі розраховані показники до таблиці. З таблиці 2.10 видно, що в цілому ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є прибутковим підприємством, проте основні показники, які характеризують прибутковість, мають досить низьке значення, яке має динаміку зменшення. Коефіцієнт рентабельності продажу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2020 р. склав 2,43%, що на 36,89 % менше порівняно із 2018 р. та на 12,98% менше порівняно із 2019 р. Зменшилась і рентабельність активів, яка в 2020 р. зменшилась на 68,76% порівняно із 2018 р., на 56,42% порівняно з 2019 р. та склала лише 0,52%.

Зменшення рівня рентабельності активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» спричинило збільшення терміну окупності активів – якщо в 2018 р. активи могли повністю окупитись за 60,15 років, то в 2019 р. – за 83,9 років, а в 2020 р. – 192,53 років. Таке високе значення терміну окупності свідчить про неефективну діяльність та необхідність підвищення ефективності управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». В 2020 р. зменшилась і рентабельність необоротних активів. Коефіцієнт рентабельності необоротних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2020 р. зменшився на 70,87% порівняно із 2018 р. та на 57,68% порівняно із 2019 р., і склав 0,53%. Зменшення рівня рентабельності необоротних активів спричинило збільшення їх терміну окупності, що свідчить про зниження ефективності їх використання.

В 2020 р. термін окупності необоротних активів склав 189,73%, що більш як вдвічі більше порівняно із 2018 р. та майже в 1,5 рази більше порівняно із 2019 р.

Таблиця 2.10 – Показники прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.

Показник	2018р.	2019р.	2020р.	Зміна значень 2020р. порівняно з 2018р.		Зміна значень 2020р. порівняно з 2019р.	
				Абсолютна зміна	Темп приросту, %	Абсолютна зміна	Темп приросту, %
Коефіцієнт рентабельності продажу, %	3,85	2,79	2,43	-1,42	-36,89	-0,36	-12,98
Коефіцієнт рентабельності активів, %	1,66	1,19	0,52	-1,14	-68,76	-0,67	-56,42
Термін окупності активів, днів	60,15	83,90	192,53	132,39	220,12	108,64	129,48
Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	1,81	1,25	0,53	-1,28	-70,87	-0,72	-57,68
Термін окупності необоротних активів, років	55,28	80,29	189,73	134,45	243,23	109,44	136,30
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	20,54	27,73	35,67	15,13	73,64	7,94	28,64
Термін окупності оборотних активів, років	4,87	3,61	2,80	-2,06	-42,41	-0,80	-22,26
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу, %	2,63	1,76	0,73	-1,90	-72,26	-1,03	-58,54
Термін окупності власного капіталу, років	38,00	56,79	136,97	98,98	260,48	80,18	141,18
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу, %	4,52	3,69	1,80	-2,72	-60,14	-1,89	-51,21
Термін окупності залученого капіталу, років	22,15	27,11	55,56	33,41	150,86	28,46	104,98

Коефіцієнт рентабельності оборотних активів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в 2020 р. зріс на 73,64% порівняно із 2018 р. та на 28,64% порівняно із 2020 р. і склав 35,67%. Це сприяло скороченню терміну окупності оборотних активів з 4,87 років до 2,8 років.

Досить негативним є зниження ефективності використання власного капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», про що свідчить зменшення рівня рентабельності власного капіталу з 2,63% у 2018 р. до 1,76% – в 2019 р. та до 0,73% – в 2020 р. Зменшилась і рентабельність залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Таким чином, показники рентабельності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» мали негативну динаміку зменшення.

Таким чином, аналіз стану управління прибутком показав, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має прибуток, проте підприємству варто вжити заходів для підвищення значень показників, оскільки на підприємстві знизились показники доходів, фінансових результатів та відповідно показників рентабельності.

Висновок до розділу 2

Проведено аналіз стану управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», яке створене з метою одержання прибутку від господарської діяльності для задоволення інтересів акціонерів і членів трудового колективу та задоволення попиту.

Ознайомлення з діяльністю підприємства показало, що предметом діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є: розробка проектно - кошторисної та конструкторської документації, розробка технологічних та конструкторських рішень у різних галузях; обслуговування будівництва, експлуатація та ремонт житлово-побутових, соціально-культурних, промислових та агропромислових об'єктів машинами, будівельними механізмами, тощо; виготовлення та реалізація виробів з металу, пластмас та

інші види діяльності, не заборонені законодавством. Основні ринки збуту продукції знаходяться на Україні.

Конкурентами є підприємства, які виготовляють нестандартне обладнання до с/г машин, як правило «Агромаші».

Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. показав, що підприємство є неліквідним, має незадовільний рівень фінансової стійкості та ділової активності. Крім того, на підприємстві спостерігається зниження вартості майна за рахунок залучених коштів, відсутній власний оборотний капітал, здійснюється неефективне управління заборгованістю.

Аналіз стану управління прибутком показав, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має прибуток, проте підприємству варто вжити заходів для підвищення значень показників, оскільки на підприємстві знизились показники доходів, фінансових результатів та відповідно показників рентабельності.

Матеріали цього розділу опубліковано у праці [37], зазначеній в переліку літературних джерел.

3 ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ЗАВОД «БУДМАШ»

3.1 Пропозиції щодо підвищення рівня прибутковості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Кожне підприємство для забезпечення ефективності господарської діяльності та конкурентоспроможності, має своєчасно ідентифікувати несприятливі тенденції у своєму розвитку і прогнозувати ймовірність банкрутства, знаходити адекватні способи та засоби виходу з кризових ситуацій із щонайменшими втратами і в найкоротші терміни. Однією з умов успішного вирішення цього питання є проведення моніторингу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на постійній основі.

На ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» відсутній регулярний моніторинг. Саме тому, для підвищення рівня ефективності управління прибутковістю ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» в першу чергу доцільним є реорганізація планово-фінансового відділу. Зважаючи на постійні ризики та фінансову нестабільність, в якій працюють українські підприємства, важливим є запровадження фінансового аналітика.

До основних обов'язків фінансового аналітика відносяться:

- моніторинг діяльності організації;
- оцінювання фінансової інформації для прогнозування економічних умов з метою подальшого використання;
- моніторинг доцільності укладення договорів;
- збір економічної, юридичної та галузевої інформації, а також фінансових звітів компанії;
- здійснення фінансових досліджень;
- моніторинг та формування заходів щодо зниження рівня фінансового ризику;
- моніторинг основних тенденцій розвитку ринку.

Приблизна структура планово-фінансового відділу матиме такий вигляд (рис. 3.1).

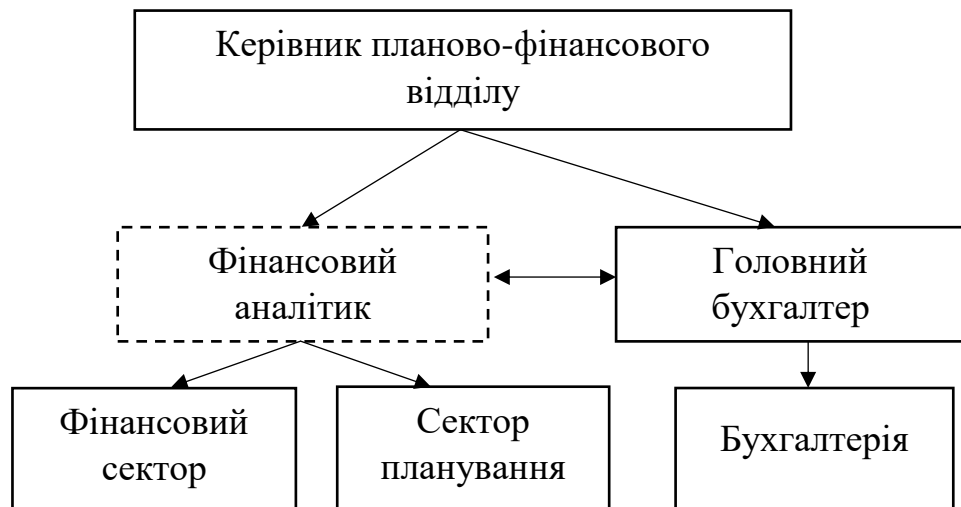

Рисунок 3.1 – Удосконалена структура планово-фінансового відділу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

На рисунку 3.1 доданий елемент виділено пунктиром. В сучасній структурі керівнику планово-фінансового сектору підпорядковується головний бухгалтер, який здійснює управління бухгалтерією, сектор планування та фінансовий сектор. Головний бухгалтер за потреби звертається до кожного відділу. В удосконаленій структурі головний бухгалтер має комунікувати із фінансовим аналітиком. Фінансовий аналітик на основі даних, отриманих від фінансового сектора та сектора планування, головного бухгалтера має змогу здійснювати моніторинг фінансово-економічної діяльності та формувати напрямки покращення фінансово-економічної діяльності.

Система моніторингу відповідає за відбір, оцінку та інтерпретацію фінансових, економічних та інших даних, що впливають на процес прийняття інвестиційних і фінансових рішень.

Якщо розглядати моніторинг результатів діяльності підприємства як сукупність процедур, то його можна визначити як безперервний процес збору й аналізу інформації, яка дозволяє уповноваженим органам, а також зацікавленим особам і установам приймати необхідні рішення, націлені на підвищення

результативності діяльності органів влади, бюджетних установ, цільових програм.

В процесі аналізу фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» виявлено зростання рівня заборгованості на підприємстві, тому доцільним є формування заходів щодо її зниження. Як збільшення, так і зменшення кредиторської заборгованості може спричинити негативні наслідки для підприємства. У процесі виробничої діяльності досить часто трапляються випадки, аналогічні ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»: кредиторська заборгованість значно перевищує дебіторську. Таку ситуацію економісти-теоретики оцінюють як раціональне використання коштів (підприємство залучає в оборот більше коштів, ніж відволікає з обороту). Разом з тим, бухгалтері-практики оцінюють таку ситуацію негативно, оскільки підприємство має погашати заборгованість незалежно від стану дебіторської заборгованості.

Щодо кредиторської заборгованості ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» доцільним є рекомендувати складання прогнозу середньої суми та розміру приросту заборгованості по підприємству в цілому та в розрізі окремих складових кредиторської заборгованості.

Важливе місце у фінансовій роботі підприємства займає своєчасне погашення кредиторської заборгованості, а також своєчасне стягнення дебіторської.

На ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» варто здійснювати оперативний контроль за платежами та надходженнями матеріальних цінностей, виконанням фінансових зобов'язань перед бюджетом та позабюджетними фондами, банками.

Основною метою управління внутрішньою кредиторською заборгованістю підприємства є забезпечення своєчасного нарахування й сплати коштів, що входять до її складу. Крім того, підприємству варто покращити стан основних засобів шляхом їх оновлення. Оскільки на підприємстві досить високий рівень залученого капіталу, для оновлення обладнання підприємству доцільним є використання лізингу.

Лізингові операції є досить розповсюдженими в усьому світі. В розвинених країнах фінансовий лізинг є одним з основних джерел залучення фінансових ресурсів. Сьогодні лізингові операції розглядаються як новий вид фінансування, до яких відносять:

- зростання рівня конкуренції, що вимагає від підприємств оптимізації інвестицій, які надають можливість суттєво розширити ринок збуту;
- забезпечення рівня ліквідності підприємств;
- зменшений обсяг ліквідних засобів у зв'язку із труднощами, що постійно виникають на грошовому ринку;
- підтримання розвитку лізингових операцій з боку державних органів влади і фінансових ділових осередків у цілому, що стимулює зростання інвестиційної діяльності;
- створення стабільного підґрунтя для здійснення розрахунків, що надає балансові переваги та страхові вигоди.

До учасників лізингового процесу належать [29]:

- лізингодавець – юридична особа (фінансова установа), яка передає право володіння та користування предметом фінансового лізингу лізингоодержувачу;
- лізингоодержувач – фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом фінансового лізингу від лізингодавця;
- продавець (постачальник) – фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що надалі буде передана як предмет фінансового лізингу лізингоодержувачу;
- інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору фінансового лізингу.

Протягом строку фінансового лізингу лізингоодержувач сплачує лізингодавцю лізингові платежі в порядку, встановленому договором фінансового лізингу. Лізингові платежі можуть включати наступні складові:

- а) суму, яка відшкодовує частину вартості предмета лізингу;
- б) платіж як винагороду за отримане у фінансовий лізинг майно (процентні та комісійні платежі);

в) компенсацію відсотків за кредитом;

г) інші витрати лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням договору фінансового лізингу (витрати лізингодавця, пов'язані зі сплатою податків, доставкою, страховкою, комунальних платежів тощо).

Отже, підприємству доцільним є використання лізингових операцій.

Критерієм прийняття управлінських рішень про придбання чи оренду окремих видів основних засобів буде порівняння сумарних потоків платежів при різних формах фінансування майна.

Ефективність грошових потоків порівнюється по наступним основним варіантам рішень:

1. Придбання активів у власність за рахунок власних фінансових ресурсів.
2. Придбання активів у власність за рахунок довготермінового банківського кредиту.
3. Оренда (лізинг) активів.

Оснoву грошового потоку придбання активу у власність за рахунок власних фінансових ресурсів складають витрати при його купівлі, тобто ринкова ціна активу.

Таким чином, впровадження запропонованих заходів надасть можливість підвищити рівень прибутковості досліджуваного підприємства.

В основі формування стратегії підприємств у ринкових умовах лежить принцип відповідності продукції, яка виробляється, вимогам споживача. Методом експертних оцінок виявлено, що шляхом проведення маркетингових досліджень ринку, відповідної збутової та цінової політик, які, зокрема, передбачають надання знижок постійним та оптовим клієнтам, проведення широкої рекламної кампанії, удосконалення товару та форм його просування до споживача, впровадження інтернет-магазину дозволять підприємству підвищити обсяги реалізації

Для збільшення обсягів реалізації можна запропонувати підприємству розширення номенклатури продукції, що виготовляється шляхом випуску такої нової продукції для підприємства як електрорадіатори. Доцільність

виготовлення даного виду продукції пов'язана із тим, що в опалювальний сезон, особливо на його початку і в кінці для підтримки в жилих та виробничих приміщеннях більш-менш комфортної температури потрібно тимчасове швидкодіюче джерело тепла, якими можуть бути масло наповнені радіатори.

Стратегія на масове виробництво електричних джерел тепла є цілком виправданою в умовах важкого енергетичного становища в Україні в зв'язку з постійними перебоями в опаленні, особливо на початку і кінці опалювального сезону, що відносить електрообігрівачі до товарів першої необхідності без якого практично не може повноцінно існувати людина.

Проектом, який пропонується, передбачається проведення переоснащення діючого технологічного процесу і обладнання та автоматизація багатьох технологічних ланцюгів з метою масового виробництва енергозберігаючих електричних джерел тепла.

Практичне застосування нововведень на підприємстві дасть змогу зменшити собівартість виробів, що в ринкових умовах дозволить конкурувати з закордонними аналогами аналогічної продукції, та створити масове виробництво з випуском продукції до 20000 електрорадіаторів на рік.

Одночасно реалізація інноваційного проекту дасть змогу освоїти виробництво нових потрібних споживачам джерел тепла - маслонаповнених електрорадіаторів з 5;11;12 секційними корпусами.

Реалізація проекту дасть значний соціальний ефект:

- Збереження та створення нових робочих місць;
- Стабільна виплата високої заробітної плати працівникам, зайнятих на даному виробництві;
- Зниження цін на високоякісні електричні джерела тепла;
- Підвищення конкурентоздатності українських виробів на світовому ринку.

Для реалізації проекту необхідно залучення коштів у розмірі 6941,5 тис грн., з них – 5305 тис. грн. - за рахунок коштів інвестора. Ці кошти підуть на закупівлю високотехнологічного обладнання та устаткування, виготовлення

додаткового нестандартного обладнання, поповнення необхідних обігових коштів .автоматизацію технологічних процесів. Кошти інвестора планується повернути протягом двох років із сплатою відсотків за кредит в розмірі 12,8% річних.

Кошти, в розмірі 1636,5 тис. грн., зі сторони підприємства, підуть на придбання сировини, модернізацію існуючого устаткування, виготовлення установчої партії та проведення випробувань.

Зважаючи на обсяги реалізації аналогічної продукції, порівнюючи співвідношення між реалізацією іншої продукції підприємства на вітчизняному та іноземному ринках на п'ятирічний період розраховано прогнозні показники реалізації нової продукції, зазначені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Прогнозовані показники реалізації масляних радіаторів
ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Показники	2022р	2023р	2024р	2025р	2026р	Всього
Обсяг реалізації, шт.	3000	3500	4000	4500	5000	20000
Ціна реалізації одиниці, грн	1500	1500	1500	1500	1500	
Собівартість одиниці, грн	1000	1000	1000	1000	1000	
Інші витрати, грн.	8000	9000	10000	12000	14000	53000
Прибуток, грн	1492000	1741000	1990000	2238000	2486000	9947000

Отже, як видно із таблиці (3.1), за прогонними розрахунками, підприємство в результаті реалізації нової продукції отримуватиме прибуток, який матиме тенденцію до зростання.

За допомогою показників ефективності інвестицій визначимо ефективність та доцільність впровадження даного проекту.

Для цього потрібно розрахувати показники чистого приведенного доходу та рентабельності інвестицій.

Показник чистого приведенного доходу можна визначити як різницю між дисконтованими інвестиційними доходами та витратами, понесеними на реалізацію проекту:

$$\text{ЧПД} = \text{ГП}_д - \text{ІВ}_д \quad (3.1)$$

де $\text{ГП}_д$ – сума чистого дисконтованого грошового потоку, отриманого за п'ять років;

$\text{ІВ}_д$ – величина дисконтованих інвестиційних витрат.

Дисконтування є необхідним у зв'язку із тим, що із часом відбувається зменшення вартості грошей.

В якості дисконтної ставки доцільно використовувати 15%, оскільки в середньому ставка за середньо - та довгостроковими кредитами банків складає 12,8-20%. Усі необхідні розрахунки проведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Розрахунок чистого приведенного доходу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» (тис. грн.)

Показник	Роки					Всього
	2022р	2023р	2024р	2025р	2026р	
Прибуток	1492	1741	1990	2238	2486	9947
Інвестиційні витрати	6941,5					79410,4
Дисконтний множник	0,87	0,76	0,66	0,57	0,5	
Приведений прибуток	1298,04	1323,16	1313,4	1275,66	1243	6453,26
Приведені інвестиційні витрати	6039,11					6039,11
Чистий приведений дохід	-4741,07	1323,16	1313,40	1275,66	1243,00	414,16

Отже, з таблиці (3.2) видно, що в результаті реалізації проекту підприємство отримає чистий дохід за п'ять років в розмірі 1092285 грн., тобто даний проект є прибутковим.

Визначимо рентабельність даного проекту за формулою:

$$P = \frac{ГП_{д}}{ІВ_{д}} \quad (3.2)$$

$$P = \frac{6453,26}{6039,11} = 1,07.$$

Отже, даний проект є рентабельним для підприємства.

Останнім критерієм, за яким буде зроблено оцінку ефективності даного проекту – період окупності, який розраховується за формулою:

$$P = \frac{ІВ_{д}}{ГП_{д}} \quad (3.3)$$

$$P = \frac{6039,11}{6453,26} = 0,94 (р)$$

Таким чином, даний проект на підприємстві окупиться на протязі одного року.

Отже, підприємству ТОВ „Будмаш” доцільно впроваджувати новий проект, що дасть змогу підприємству збільшити величину отриманого прибутку та підвищити свою інвестиційну привабливість.

Втілення інноваційних рішень по переоснащенню виробництва по принципово новій технологічній основі передбачає:

- розширення технологічних потужностей за рахунок втілення у експлуатацію високопродуктивного пресувального обладнання типу КГ-5530-03, К2330Б;

- збільшення виробничої потужності зварювання на точкових та

шовних напіваавтоматах за рахунок додаткових машин типу МТ-1516 та МШ - 3207;

- забезпечення необхідним технологічним оснащенням та устаткування окремих операцій (установка для завальцовки кожуха, установка для перевірки на герметичність);

- вдосконалення технологічного процесу, збільшення потужності та підвищення якості порошкового фарбування за рахунок встановлення технологічної лінії напилення порошкової фарби і фосфатування;

- забезпечення міжопераційного і міжцехового транспортування за рахунок придбання електрокар та ручних возиків типу "РохеІ".

Здійснення проекту передбачається реалізувати через придбання нового та додаткового технологічного обладнання, виготовлення оснастки, проведення монтажних та пусконаладжувальних робіт на виробничих площах ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

Електрообігрівачі орієнтовані на ту частину споживачів, що віддають перевагу технічній надійності і сучасному зовнішньому вигляді при сприятливій ціні виробу.

Реалізація проекту дасть значний соціальний ефект:

- Збереження та створення нових робочих місць;
- Стабільна виплата високої заробітної плати працівникам, зайнятих на даному виробництві;
- Зниження цін на високоякісні електричні джерела тепла;
- Підвищення конкурентоздатності українських виробів на світовому ринку.

Для он-лайнових служб характерними є такі переваги Інтернет-послуг для потенційних споживачів:

- замовлення товарів у будь-який час і з будь-якого місця;
- можливість вивчення та ознайомлення з ціною, якістю, терміном, наявністю в продажі;
- об'єктивність вибору закупівлі.

Конкурентні переваги, що надають он-лайніві служби менеджерам з маркетингу, такі:

- надання інформації про стан ринкової ситуації;
- дешевша Інтернет-реклама;
- інтерактивний режим взаємовідносин із споживачами;
- можливість визначення кількості звернень до сайту фізичних та юридичних осіб.

Переваги для машинобудівних підприємств:

- можливості освоєння нових сегментів ринку;
- доступність для споживачів в інтересах залучення уваги споживачів; – вироблення швидкої реакції на потреби споживачів та поведінку конкурентів; – надання клієнтам інформаційних послуг через Інтернет;
- зниження витрат на виробництво та продаж товарів та послуг шляхом зниження трансакційних витрат.

Стійкість фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» може відновити шляхом:

- прискорення обертання капіталу в поточних активах, в результаті чого відбудеться відносно його скорочення на гривню товарообігу;
- поповнення власного оборотного капіталу за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел.

З метою підвищення рівня прибутку підприємству варто покращити маркетингові комунікації підприємства.

Таким чином, ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має перспективи покращення своєї діяльності.

3.2 Пропозиції щодо підвищення прибутку ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за рахунок енергозберігаючих заходів

В сучасних надскладних економічних умовах головним завданням будь-якого підприємства є максимізація прибутку за мінімізації використання ресурсів. Вітчизняні підприємства потребують в першу чергу суттєвого зменшення використання енергетичних ресурсів, зменшення екологічного навантаження на довкілля.

Україна має один із найбільших потенціалів енергозбереження у світі. Велика енергоємність ВВП країни призводить до зниження конкурентоспроможності продукції вітчизняних промислових підприємств як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Зважаючи на те, що підприємство має низький рівень фінансової стійкості, важливим є впровадження моделі управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» на основі заходів з енергозбереження.

Енергозбереження – це організаційна, наукова, практична та інформаційна діяльність, які направлені на раціональне використання та економне витрачання первинної і перетвореної енергії, природних енергетичних ресурсів у національному господарстві, що реалізується з використанням технічних, економічних і правових методів [38]. На більшості вітчизняних підприємств відсутня реалізація інноваційних проектів, спрямованих на впровадження енергозберігаючих заходів.

Сучасне енергозбереження охоплює раціональне використання електроенергії, пошук і розробку нових джерел енергії та впровадження новітніх технологій, які сприяють скороченню енергоємності виробничих процесів. Основними первинними енергоресурсами підприємства є електрична та теплова енергія. Саме енергозбереження в сучасних умовах має бути пріоритетним напрямком економічної політики підприємства.

Забезпечення підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства має здійснюватись на основі механізму, метою якого є управління фінансовими,

трудовими та іншими ресурсами з метою максимального використання наявного та прихованого потенціалів.

З метою досягнення мети енергозбереження в провідних країнах світу успішно застосовують низку економічних інструментів, зокрема [38]:

- диференціювання податкового навантаження;
- бюджетне та позабюджетне фінансування заходів із енергозбереження;
- пільгове кредитування та державні закупівлі;
- диференціювання тарифів і цін на енергоресурси та енергоефективну продукцію;
- фінансові інструменти та передача прав власності.

Низька ефективність використання паливо-енергетичних ресурсів, а також недосконалість нормативно-правової бази приводить до збільшення енергозатрат на одиницю ВВП у всіх галузях економіки. Раціональне використання енергоресурсів впливає на енергетичну незалежність підприємств, а також на рівень суспільного виробництва. На сьогодні у світі виграють ті країни, які вміють ощадливо використовувати енергію та забезпечують її збереження.

Дослідження потенціалу енергозбереження забезпечить можливість точно визначити резерви енергозбереження, підготувати техніко-економічне обґрунтування впровадження певної сукупності заходів із підвищення енергоефективності та здійснити моніторинг зміни показників енергетичного споживання на певному промисловому підприємстві. Проведення моніторингу щодо зміни потенціалу енергозбереження дозволить більш точно визначити ефективність заходів з енергозбереження, ніж при використанні, наприклад, методу питомої споживання енергії [39].

З метою підвищення прибутку ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» необхідним є впровадження заходів з енергозбереження. На рис. 3.2 наведено запропоновану для ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» модель управління прибутком підприємства на основі енергозберігаючих заходів.

Рисунок 3.2 – Модель управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» на основі енергозберігаючих заходів

У зв'язку із стрімким зростанням тарифів на енергоносії собівартість продукції ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» також значно зростає. При цьому підприємства машинобудівної галузі України мають один з найбільших потенціалів енергозбереження в світі.

Для вилучення цього потенціалу у виробничий процес постає необхідність в науковому техніко-економічному обстеженні, яке називають економіко-енергетичне обстеження.

Дане обстеження складається з двох частин: класичного енергетичного аудиту, а також економічного обстеження підприємства, яке полягає у вивченні фінансової стійкості, ліквідності та рентабельності підприємства, а також обґрунтуванні інвестиційних рішень з енергозбереження.

Вибір інвестиційного рішення полягає у визначенні стратегічних напрямків на модернізацію виробництва або його оновлення. З цією метою вивчається фінансовий стан підприємства, визначається вартість власного та залученого капіталу за різних їх співвідношень та робиться висновок про стратегічний напрям енергозбереження.

За результатами енергоаудиту формується сукупність енергозберігаючих заходів та технологій енергозбереження, серед яких необхідно обрати найбільш доцільні до впровадження. Для цього визначається розрахункове споживання енергоресурсів на підприємстві, яке складається з:

- енергоспоживання на технологію,
- енергоспоживання на господарсько-побутові потреби;
- енергоспоживання на зберігання продукції тощо.

На наступному етапі розраховуються очікувані тарифи на електричну та теплову енергію, тверде, рідке та газоподібне паливо за умови постачання їх від зовнішніх джерел.

Як альтернативна, розраховується очікувана собівартість енергії за рахунок розвитку власних енергетичних технологій та мереж:

- використання потенціалу енергозбереження,
- використання енергетичного потенціалу,

- використання альтернативних джерел енергії: вітрової, сонячної, гідроенергії, енергії біомаси тощо.

На наступному етапі здійснюється економічний аналіз запропонованих векторів руху та приймається сукупність стратегічних рішень щодо структури енергопостачання підприємства (співвідношення зовнішніх та внутрішніх енергетичних джерел), а також сукупності заходів з енергозбереження та підвищення енергоефективності, як рекомендуються до впровадження на підприємстві та мають економічно обґрунтований рівень рентабельності.

Наступним етапом є реалізація запропонованих рішень. На цьому етапі розробляються проектні рішення з енергомодернізації, проводяться роботи з утеплення, заміни обладнання, ліквідації витоків тощо.

Загальним результатом запропонованих структурних змін є зменшення собівартості продукції та збільшення прибутку підприємства, підвищення конкурентоспроможності підприємства та покращення екологічної ситуації.

За рахунок зазначених заходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» матиме можливість знизити собівартість реалізованої продукції на 20%, тобто планова собівартість складе:

$$C_{пл} = C_{2020} - C_{2020} \times P \downarrow C, \quad (3.1)$$

де C_{2020} – собівартість підприємства за 2020 р.;

$P \downarrow C$ – резерв зниження собівартості.

$$C_{пл} = 4069,00 - 4069 \times 0,1 = 3255,2 \text{ (тис. грн).}$$

В такому випадку за умови незмінності чистого доходу плановий валовий прибуток складе:

$$ВП_{пл} = ЧД_{2020} - С_{пл} \quad (3.2)$$

$$ВП = 3661 - 3255,2 = 405,8 \text{ (тис. грн).}$$

Таким чином, за рахунок впровадження енергозберігаючих заходів ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» матиме змогу повернутись до валового прибутку.

Проаналізуємо можливість залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» формувати ефект фінансового левериджу.

Для розрахунку ефекту фінансового левериджу використаємо формулу (3.1) [40]:

$$ЕФЛ = (1 - С_{пл}) \times (КВР_{а} - ВК_{р}) \times ЕФЛ = (1 - С_{пл}) \times (КВР_{а} - ВК_{р}) \times ЗК / ВК, \quad (3.1)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу, %;

С_{пл} – ставка податку на прибуток;

КВР_а – коефіцієнт валової рентабельності активів, %;

ВК_р – середній розмір відсотка за кредит, що сплачується підприємством за використання позичкового капіталу, %;

ЗК – середня величина залученого капіталу, що використовується підприємством;

ВК – середня сума власного капіталу підприємства.

Механізм формування ефекту фінансового левериджу для аналізованого підприємства наведено в таблиці 3.3. В роботі розраховано ефект фінансового левериджу для чотирьох випадків за умови збереження поточного рівня вартості майна, існуючої ставки податку на прибуток, планового валового прибутку та відсоткової ставки за кредит на рівні 12,8% річних у гривні.

У першому випадку передбачено використання підприємством лише власного капіталу, в другому - проаналізовано існуюче на підприємстві в 2020 р. співвідношення, в третьому випадку – залучений капітал складає 70% усього капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш».

Таблиця 3.3 – Приріст рентабельності власного капіталу зв'язку із використанням залученого капіталу ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»

№ п/п	Показники	варіанти			
		1	2	3	4
1	2	3	4	5	6
1.	Середня сума усього капіталу	18645,00	18645,00	18645,00	18645,00
2.	Середня величина власного капіталу	18645,00	12190,50	5593,50	14916
3.	Середня величина залученого капіталу	0,00	6454,50	13051,5	3729,00
4.	Величина валового прибутку	405,80	405,80	405,80	405,80
5.	Коефіцієнт валової рентабельності активів,%	2,18	2,18	2,18	2,18
6.	Середній рівень відсоткової ставки за кредит,%	10	10	10	10
7.	Сума відсотків за кредит, сплачена за користування капіталом [(гр.3хгр.6)/100]	0	645,45	1305,15	372,9
8.	Сума валового прибутку підприємства із врахуванням витрат за сплатою відсотків (гр.4-гр.7)	405,80	-239,65	-899,35	32,90
9.	Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18
10.	Сума податку на прибуток (гр.8хгр.9)	73,044	-43,137	-161,883	5,922
11.	Сума чистого прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податку (гр.8-гр.10)	332,76	-196,51	-737,47	26,98
12.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу,% (гр.11х100/гр.2)	1,78	-1,61	-13,18	0,18
13.	Приріст рентабельності власного капіталу зв'язку із використанням залученого капіталу, в %	-	-0,90	-7,39	0,10

В четвертому випадку – власний капітал складає 80%. З таблиці 3.3 видно, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має занижений рівень валового прибутку, тому ефект фінансового важеля відсутній.

Досить негативним є те, що коефіцієнт валової рентабельності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є нижчим за ставку відсотка за кредитами. Це свідчить про те, що підприємству потрібно й надалі активно впроваджувати заходи з енергозбереження, збільшення обсягів реалізації продукції, зниження витрат. В комплексі ці заходи сприятимуть збільшенню прибутку, отриманому підприємством. Поступово ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» вийде на рівень валової рентабельності, який дозволить залучати кредити.

Висновок до розділу 3

Сформовано пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», які передбачають удосконалення планово-фінансового відділу, активне впровадження лізингу, збільшення власного оборотного капіталу, впровадження нових видів продукції, підвищення рівня маркетингових комунікацій.

Сформовано модель управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» на основі енергозберігаючих заходів, яка дозволить підприємству збільшити обсяги реалізації продукції, зниження витрат. В комплексі ці заходи сприятимуть збільшенню прибутку, отриманому підприємством.

ВИСНОВКИ

В магістерській кваліфікаційній роботі сформовано формування пропозицій з покращення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з управління прибутком.

1. Визначення сутності поняття «прибуток» показало, що прибутком є сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Систематизовано види прибутку залежно від видів діяльності, за характером оподаткування, за складом елементів, що формують прибуток, за ступенем використання. Узагальнено фактори впливу на рівень прибутку в розрізі внутрішніх та зовнішніх.

2. Систематизовано складові системи управління прибутком.

3. Аналіз підходів до оцінки стану управління прибутком показав, що аналіз прибутку доцільно здійснювати шляхом аналізу абсолютних показників прибутку (фінансові результати, доходи, витрати) та розрахунку відносних показників, які визначаються як відношення прибутку до активів, ресурсів, капіталу чи витрат підприємства. Крім того, в процесі оцінювання прибутковості діяльності досить важливо провести факторний аналіз прибутку.

4. Аналіз стану машинобудівної галузі України показав, що підприємствам варто вжити заходів щодо оновлення основних засобів, активізації інноваційної діяльності, покращувати фінансову стійкість. Основними напрямками підвищення конкурентоспроможності підприємств машинобудівної галузі України може стати удосконалення умов середовища функціонування підприємств, підвищення рівня конкурентоспроможності машинобудівної промисловості на зовнішніх ринках та сприяння інтеграції українських виробників до міжнародних ланцюгів створення вартості.

5. Проведено аналіз стану управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», яке створене з метою одержання прибутку від господарської діяльності для задоволення інтересів акціонерів і членів трудового колективу та задоволення попиту. Ознайомлення з діяльністю підприємства показало, що

предметом діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» є: розробка проектно - кошторисної та конструкторської документації, розробка технологічних та конструкторських рішень у різних галузях; обслуговування будівництва, експлуатація та ремонт житлово-побутових, соціально-культурних, промислових та агропромислових об'єктів машинами, будівельними механізмами, тощо; виготовлення та реалізація виробів з металу, пластмас та інші види діяльності, не заборонені законодавством. Основні ринки збуту продукції знаходяться на Україні.

6. Аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр. показав, що підприємство є неліквідним, має незадовільний рівень фінансової стійкості та ділової активності. Крім того, на підприємстві спостерігається зниження вартості майна за рахунок залучених коштів, відсутній власний оборотний капітал, здійснюється неефективне управління заборгованістю.

7. Аналіз стану управління прибутком показав, що ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» має прибуток, проте підприємству варто вжити заходів для підвищення значень показників, оскільки на підприємстві знизилась показники доходів, фінансових результатів та відповідно показників рентабельності.

8. Сформовано пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш», які передбачають удосконалення планово-фінансового відділу, активне впровадження лізингу, збільшення власного оборотного капіталу, впровадження нових видів продукції, підвищення рівня маркетингових комунікацій.

9. Сформовано модель управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» на основі енергозберігаючих заходів, яка дозволить підприємству збільшити обсяги реалізації продукції, зниження витрат. В комплексі ці заходи сприятимуть збільшенню прибутку, отриманому підприємством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов М.: 1935. 112 с. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/smit/smit_1.pdf.
2. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Пер. з англ. В. Старка. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242с.
3. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: Підручник: Пер. з англ. К.: Молодь, 1997.1000 с.
4. Загальні вимоги до фінансової звітності: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1: від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. Гладка Л. І., Домащенко М. О., Ковальова М. В. Управління прибутком в сучасних умовах. Економіка і регіон: наук. вісник Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. 2012. № 1(32). С. 18-23.
6. Хринюк О. С. Прибуток як інструмент управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2018. №3. URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/45.pdf.
7. Кудренко Н.В., Маслюченко Д.І. Формування і розподіл прибутку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 982-985. <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/199.pdf>.
8. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с.
9. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.
10. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка і суспільство. 2016. №3. С. 189-192.
11. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24–28. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.9.24](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.9.24)

12. Власенко Т. Ю., Стародубцева О. С. Прибутковість підприємства: сутність та ефективність управління. Молодий вчений. 2018. №12. С. 256-259.
13. Коваленко Д. І. Бейгул В. І. Формування стратегії управління прибутковістю підприємства. Международный научный журнал. 2015. № 2. С. 43-48.
14. Маркіна І. А., Вороніна В. Л. Управління прибутком торговельних підприємств: [Монографія]. Полтава: Вид-во ПП «Астроя». 2018. 167 с
15. Сябер Є.О. Фактори формування прибутку підприємства. Молодий вчений. 2018. №6. С. 431-435.
16. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Фактори зростання прибутку підприємства. Молодий вчений. 2016. № 7. С. 46-49.
17. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Іванчик Т. В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Modern Economics*. 2019. № 14(2019). С. 81-86. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-13).
18. Олійник Т.В. Критерії та напрями удосконалення процесу управління прибутковістю машинобудівних підприємств. Економіка: реалії часу. 2017. № 1 (29). С. 86-97. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2017/No1/86.pdf>
19. Бланк И.А. Управление прибылью. К. : НИКА-Центр, 1998. 544 с.
20. Тульчинська С. О., Ткаченко Т. П., Скоробогатий О. І. Основи управління прибутком підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/4.pdf
21. Николишин С. Є. Прибуток підприємства та особливості управління ним. Молодий вчений. 2017. № 2 (42). С. 299-303.
22. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: [підручник] / Цал-Цалко Ю. С. – К.: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
23. Бесса Діана Лурдес де Жесус Сутність процесу управління прибутковістю, XLIX Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки (2020). URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2020/paper/view/8869>

24. Фінанси підприємств: підручник / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. 3тє вид., перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2005. 460 с.
25. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2015. Вип. 10. Ч. 4. С. 439–445.
26. Бержанір І. А., Улянич Ю. В., Гвоздей Н. І. Рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства. Вісник ХНДАУ. 2015. № 1. С. 261–265.
27. Довбня С. Б., Пендик О.Г. Методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації. Молодий вчений. 2014. №5. С. 94-97.
28. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2004. 365 с.
29. Бесса Діана Лурдес де Жесус Управління прибутком підприємств машинобудування в умовах інноваційного розвитку. Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених / ред. кол.: Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та ін. (відп. ред. Н. А. Хрущ). Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 145-147.
30. Чернобровкіна С. В. Аналіз діяльності машинобудівної галузі України. Modern Economics. 2019. № 14(2019). С. 290-295. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-45](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-45).
31. Шаблій О. І. Соціально-економічна географія України: навч. посіб. Львів. 2004. 608 с.
32. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
33. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Прибутковість підприємств машинобудівної промисловості України як показник ефективності їх функціонування. Modern Economics. 2021. № 25(2021). С. 58-63.
34. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Бальзан М. В., Гуменюк В. С. Напрямки покращення рівня конкурентоспроможності підприємств машинобудівної промисловості України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. №5. Т. 1. С. 7-11.

35. Соколова Л. В., Стойка О. В. Сучасний стан машинобудування України та тенденції його розвитку за умов незбалансованої економіки. Ефективна економіка. 2019. № 11. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/7.pdf.

36. Офіційний сайт ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш». URL: <http://www.budmash.vn.ua/>

37. Джеджула В. В., Бесса Д. Л. Сучасний стан та перспективи розвитку машинобудівної галузі України. Молодь у науці: дослідження, проблеми, перспективи, 2022. <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2022/paper/viewFile/13959/11825>

38. Організаційно-економічний механізм енергозбереження: монографія / Ю. В. Дзядикевич, В. Я. Брич, В. В. Джеджула [та ін.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 154 с.

39. Джеджула В. В. Енергозбереження промислових підприємств: методологія формування, механізм управління: монографія. Вінниця : ВНТУ, 2014. 347 с.

40. Єпіфанова І. Ю., Стемблевська О. Г. Сучасні підходи до аналізу ефективності оптимізації структури капіталу підприємств кондитерської галузі України. Економіка та суспільство. 2016. № 7. С. 313-319. URL : <http://economyandsociety.in.ua/journal-7/14-stati-7/541-epifanova-i-yu-stemblemvska-o-g>.

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

ПОГОДЖЕНО

Керівник або заступник

(назва підприємства або установи) _____

_____ (ініціали та прізвище)

(підпис)

« ____ » _____ 202__ р.

(заповнюється для робіт, що виконуються на замовлення

сторонніх організацій)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФІМ

д.е.н., проф. В. В. Зянько

(підпис)

«06» жовтня 2021 р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання магістерської кваліфікаційної роботи

на тему: **УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКИЙ
ЗАВОД «БУДМАШ»»)**

08-43.МКР.002.00.003 ТЗ

Науковий керівник: д.е.н., проф. каф. ФІМ

наук. ступінь, вчене звання (посада)

_____ Джеджула В. В.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Студент групи МФКД-206

назва групи

_____ Бесса Діана Лурдес де Жесус

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Вінниця 2021 р.

1. Підстава для виконання магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)
наказ №277 по ВНТУ від «24» вересня 2021 р. про затвердження теми МКР.

2. Мета і призначення магістерської кваліфікаційної роботи

актуальність і обґрунтування необхідності виконання МКР: Саме прибуток є досить важливим показником, який узагальнює ефективність функціонування кожного суб'єкта господарювання, оскільки саме в прибутку акумулюються резерви всіх сторін діяльності підприємства.

Діяльність підприємств за умов ринкової економіки пов'язана з підвищенням стимулюючої ролі прибутку. Отримання прибутку сприяє вирішенню важливих першочергових завдань – росту обсягів виробництва з метою всебічного задоволення виробничих і особистих потреб, зниження рівня суспільно необхідних витрат виробництва і реалізації продукції, а також підвищення її якості.

мета: формування пропозицій з покращення фінансового стану підприємства на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з управління прибутком.

завдання:

- систематизувати підходи до визначення економічної сутності поняття «прибуток»;
- дослідити основні методичні підходи до оцінювання стану управління прибутком;
- сформулювати методику аналізу стану управління досліджуваного підприємства;
- проаналізувати стан підприємств машинобудівної галузі;
- надати загальну характеристику діяльності підприємства,
- здійснити аналіз основних показників, які характеризують фінансовий стан ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр.;
- проаналізувати стан управління прибутком ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш»;
- сформулювати пропозиції та рекомендації із покращення фінансового стану підприємства.

3. Завдання для виконання економічної розрахункової частини МКР

Розрахувати показники фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Вінницький дослідний завод»: коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт фінансового ризику, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт рентабельності активів, коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності власного капіталу, забезпеченість запасів власним оборотним капіталом, коефіцієнт оборотності активів.

4. Вихідні дані для написання магістерської кваліфікаційної роботи

Загальні вимоги до фінансової звітності: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1: від 07.02.2013 № 73. Хринюк О. С. Прибуток як інструмент управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2018. №3. Кудренко Н.В., Маслюченко Д.І. Формування і розподіл прибутку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 982-985. <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/199.pdf>. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця : ВНТУ, 2017. 143 с. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с. Журавльова Т. О. Оцінка прибутковості вітчизняних підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 9. С. 24–28. Маркіна І. А., Вороніна В. Л. Управління прибутком торговельних підприємств: [Монографія]. Полтава: Вид-во ПП «Астрыя». 2018. 167 с. Джеджула В. В., Єпіфанова І. Ю., Іванчик Т. В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Modern Economics*. 2019. № 14(2019). С. 81-86. Чернобровкіна С. В. Аналіз діяльності машинобудівної галузі України. *Modern Economics*. 2019. № 14(2019). С. 290-295. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-45](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-45). Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В., Бальзан М. В., Гуменюк В. С. Напрямки покращення рівня конкурентоспроможності підприємств машинобудівної промисловості України. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. №5. Т. 1. С. 7-11. Офіційний сайт Державної служби статистики України, фінансова звітність ПрАТ «Вінницький завод «Будмаш» за 2018-2020 рр., наведена в додатках

5. Виконавець МКР – Бесса Діана Лурдес де Жесус, ст. гр. МФКД-20.

6. Вимоги до виконання МКР

В процесі виконання магістерської кваліфікаційної роботи потрібно визначити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, використовуючи варіантний аналіз, засоби моделювання. Бажано, щоб робота виконувалась на замовлення підприємства.

7. Етапи МКР і терміни їх виконання

Таблиця 1 – Етапи МКР і терміни їх виконання

Етапи МКР	Зміст етапу	Термін виконання	Очікувані результати
Вибір напрямку дослідження	Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації; розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання; вибір напрямку дослідження; обґрунтування прийнятого напрямку дослідження; розроблення, погодження і затвердження ТЗ на МКР	червень-вересень	план МКР
Основна (економічна) частина роботи	Теоретичне дослідження проблеми	ІІІ декада жовтня	розділ 1
	Аналітична частина	ІІ декада листопада	розділ 2
	Розробка рекомендацій та пропозицій	І декада грудня	розділ 3
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист МКР; оформлення ілюстративного матеріалу, підготовка презентації МКР в редакторі <u>Microsoft Office PowerPoint</u>	І декада грудня	акт впровадження, ілюстративний матеріал, презентація
Попередній захист МКР	Перевірка МКР на плагіат; одержання відгуку наукового керівника та опонента; попередній захист МКР	ІІ декада грудня	результат перевірки на плагіат, відгук, рецензія
Захист МКР	Основний захист МКР	ІІІ декада грудня	довідь та відповіді на запитання

8. Очікувані результати

У результаті виконання магістерської кваліфікаційної роботи очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на досліджуваному підприємстві (*вказати назву*) з метою підвищення ефективності його діяльності та покращення фінансових результатів.

9. Матеріали, які подають після завершення написання МКР та її етапів

Переpletена магістерська кваліфікаційна робота; ілюстративний матеріал; протокол перевірки МКР на наявність текстових запозичень; відгук керівника; відгук опонента.

10. Порядок приймання МКР та її етапів

Результати магістерської кваліфікаційної роботи розглядаються керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист магістерської кваліфікаційної роботи.

Додаток Б
ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ НАВЧАЛЬНОЇ (КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ) РОБОТИ

Назва роботи: Управління прибутком підприємств (на прикладі Приватного акціонерного товариства «Вінницький завод «Будмаш»

Тип роботи: кваліфікаційна робота

(кваліфікаційна робота, курсовий проект (робота), реферат, аналітичний огляд, інше)

Підрозділ кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

(кафедра, факультет (інститут), навчальна група)

Науковий керівник Джеджула В. В., професор каф. ФІМ

(прізвище, ініціали, посада)

Показники звіту подібності

Plagiat.pl (StrikePlagiarism)		Unicheck	
КП1		Оригінальність	80,5%
КП2			
Тривога/Білі знаки	/	Схожість	19,5%

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.

Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора.

Роботу направити на доопрацювання.

Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Заявляю, що ознайомлений (-на) з повним звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається)

Автор _____
(підпис)

Бесса Діана Лурдес де Жесус
(прізвище, ініціали)

Опис прийнятого рішення

Робота може бути допущена за попереднього захисту

Особа, відповідальна за перевірку _____

(підпис)

Єпіфанова І. Ю.

(прізвище, ініціали)

Експерт _____

(за потреби)

(підпис)

(прізвище, ініціали, посада)